

ESMAN julkaisemat valvontapäätökset

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA on julkaissut koosteita eurooppalaisten tilinpäätösvalvojen (EECS¹) tekemistä valvontapäätöksistä, joista Finanssivalvonta on laatinut tämän tiivistelmän. Finanssivalvonnan suomenkielisen tiivistelmän tarkoituksena on lisätä tietoisuutta eurooppalaisten tilinpäätösvalvojen toimenpiteistä. Julkaistavat valvontapäätökset koskevat IFRS-standardien soveltamistapauksia, joissa on havaittu soveltamisen epäyhtenäisyyttä tai jotka ovat tilinpäätöksen laatimisen kannalta olennaisia ja kiinnostavia. Valvontapäätökset eivät ole yleisiä IFRS:n tulkintoja, vaan kunkin valvontapäätöksen taustalla on kyseiseen yksittäistapaukseen liittyviä erityispiirteitä.

Englanninkieliset, laajemmat lyhennelmät valvontapäätöksistä ovat luettavissa Finanssivalvonnan verkkopalvelussa osoitteessa

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/IFRS/Julkaisut/EECS/Pages/Default.aspx>.

17th Extract from the EECS's database of enforcement (Markkinat 2/2015)

Velan kuolettaminen (päätös 0115–01)

Yhtiö tarjoaa pankkipalveluja institutionaalisille sijoittajille. Vuonna 2008 se laski liikkeelle velkakirjoja, joiden oli määrä erääntyä vuonna 2013. Ennen velkakirjojen erääntymisajankohtaa yhtiö ennusti, että sen rahavarat eivät tule riittämään velkakirjojen lunastamiseen. Yhtiö sopi velkakirjojen haltijoiden kanssa järjestelystä, jonka mukaan yhtiö luovutti 33 % kokonaan omistamansa tytäryrityksen A osakkeista velkakirjoja vastaan.

Järjestelyn tekohetkellä velan kirjanpitoarvo oli 8 000 rahayksikköä. 33 %:n osuus A:n osakkeista oli kirjanpitoarvoltaan 5 000 rahayksikköä. Käypä arvo oli ulkopuolisen arvioitsijan mukaan 8 500 rahayksikköä. Preemio osakkeiden kirjanpitoarvon ja käyvän arvon välillä perustui tarpeeseen kuolettaa velka, koska yhtiö ei pystynyt lunastamaan velkakirjoja alkuperäisen sopimuksen mukaisesti.

Yhtiö sovelsi päätökseen analogisesti IFRIC 19:ää, joka käsittelee velan kuolettamista laskemalla liikkeelle oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Yhtiö kirjasi erotuksen 500 rahayksikköä velan kirjanpitoarvon (8 000 rahayksikköä) ja osakkeiden käyvän arvon (8 500 rahayksikköä) välillä tappioksi IAS 39.41:n mukaisesti.

Määräysvallattomien omistajien osuus yhtiössä lisääntyi 5 000 rahayksikköä. 3 500 rahayksikköä kirjattiin omaan pääomaan eikä tulosvaikutteisesti. IAS 27.30–31:n mukaan yhteisön on kirjattava suoraan omaan pää-

¹ European Enforcers Coordination Sessions

omaan määrä, jolla määräysvallattomien omistajien osuuteen tehtävä oikaisu poikkeaa maksetun tai saadun vastikkeen käyvästä arvosta.²

Valvoja oli yhtiön kanssa samaa mieltä tilinpäätöskäsittelystä.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonalentuminen (päätös 0115–02)

Yhtiö sijoitti listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin. Yhtiö luokitteli osakkeet myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi ja arvosti ne käypään arvoon. IAS 39.61:n mukaan osakkeesta kirjataan arvonalentuminen, jos käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen lasku alle hankintamenon osoittaa sen arvon alentuneen.

Yhtiö määritteli merkittäväksi käyvän arvon alentumiseksi sijoituksen käyvän arvon laskun, joka oli enemmän kuin suhteellinen arvon alentuminen relevantissa osakemarkkinaindeksissä. Tämän seurauksena arvonalentumisia ei kirjattu niissäkään tapauksissa, joissa käyvän arvon absoluuttinen lasku oli 60–70 % hankintamenosta. Yhtiön mukaan pitkäaikainen arvon alentuminen tarkoitti 3–5 vuoden aikana tapahtuvaa laskua. Yhtiö arvioi olosuhteita eikä välttämättä kirjannut arvonalentumisia, vaikka toinen kriteereistä täyttyi.

Valvoja oli eri mieltä yhtiön kanssa. Valvojan mukaan yhtiön harkinta merkittävästä tai pitkäaikaisesta käyvän arvon laskusta ei ollut kohtuullista, ja arvonalentumisia rahoitusvaroista olisi tullut kirjata.

IAS 39.67:n mukaan myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan erän käyvän arvon vähennys kirjataan tuloslaskelmaan, kun on objektiivista näyttöä omaisuuserän arvon alentumisesta. Koska IAS 39 ei määrittele raja-arvoja merkittävälle tai pitkäaikaiselle käyvän arvon vähentymiselle, olisi yhtiön tullut valvojan mielestä määrittää raja-arvot esimerkiksi muiden käytössä olevien ohjeistusten ja vallitsevan markkinakäytännön perusteella. Valvojan näkemystä tuki ESMAn tekemä selvitys rahoituslaitosten tilinpäätöksistä.³

Rahoitusinstrumenttien arvostaminen käypään arvoon (päätös 0115–03)

Yhtiö sijoitti listattujen ja listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin. Listattujen yhtiöiden osakkeiden käyvät arvot perustuivat markkinahintoihin toimivilla markkinoilla ja arvostusmenetelmiin silloin, kun toimivia markkinoita ei ollut. Yhtiö arvioi markkinoiden aktiivisuutta määrättyjen kriteerien avulla. Yhtiö arvioi, että listattujen yhtiöiden A, B ja C osakkeilla ei ollut toimivia markkinoita.

² IFRS 10:ssä vastaavat kappaleet ovat 23 ja B96.

³ Review of Accounting Practices – Comparability of IFRS Financial Statements of Financial Institutions in Europe. Raportti löytyy osoitteesta http://www.esma.europa.eu/system/files/2013-1664_report_on_comparability_of_ifrs_financial_statements_of_financial_institutions_in_europe.pdf.

Markkinoiden aktiivisuutta arvioidessaan yhtiö laski erilaisia suhdelukuja ja vertasi niitä mm. seuraaviin mittareihin

- päivittäisten kauppohen vasta-arvo on alempi kuin CU 50 000
- päivittäisten osto- ja myyntinoteerausten väli on 3 % tai korkeampi.

Valvojan mukaan markkinat olivat toimivat ja osakkeiden käypänä arvona olisi tullut käyttää markkinahintoja.

IFRS 13.77:n mukaan toimivilla markkinoilla noteerattu hinta antaa luotettavinta näyttöä käyvästä arvosta, ja sitä on käytettävä käyvän arvon määrittämiseen oikaisemattomana aina, kun se on saatavilla. IFRS 13 A:n mukaan toimivat markkinat ovat markkinat, joilla omaisuuserää tai velkaa koskevia liiketoimia toteutuu riittävän usein ja niiden volyymi on riittävän suuri, jotta hinnoittelutietoa saadaan jatkuvasti. IFRS 13 B37 määrittelee tekijöitä, joita on arvioitava, kun instrumentin kaupankäynnin volyymi tai taso on laskenut merkittävästi. Valvojan mukaan yhtiö ei kerännyt tarpeeksi tietoa voidakseen arvioida markkinoiden toimivuutta. Tästä syystä yhtiön tietojen perusteella ei ollut mahdollista todeta, olivatko markkinat toimivat. Lisäksi huolta herätti se, että arvostusmenetelmillä saadut osakkeiden käyvät arvot olivat huomattavasti markkinahintoja korkeammat.

Käyvän arvon määrittäminen liiketoimintojen yhdistämisessä (päättös 0115–04)

Yhtiö hankki liiketoiminnot A, B ja C vuonna 2012. Hankitut liiketoiminnot sisälsivät enimmäkseen aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä. Yhtiö käytti hankintalaskelmissa varojen käypänä arvona jälleenhankinta-arvoa. Hankittujen varojen ja velkojen käyvät arvot olivat hankintamenoihin nähden korkeat. Yhtiön mukaan kyseessä olivat edulliset kaupat, ja kustakin hankinnasta kirjattiin tuotto. Yhtiön mukaan alhaisiin kauppahintoihin vaikutti se, että markkinatilanne oli vaikea ja että monet yhtiöt halusivat yleisestikin markkinoilla ylimääräisistä tase-eristä eroon. Toisaalta yhtiö uskoi myöhemmin joutuvansa tekemään lisäinvestointeja ja kirjaamaan tappioita.

Valvoja oli eri mieltä yhtiön kanssa. Varojen korkea käypä arvo hankintalaskelmassa johtui valvojan mukaan pikemminkin laskentavirheestä kuin edullisesta kaupasta. Valvojan mukaan yhtiön olisi tullut varmistua arvostuksen oikeellisuudesta ja siinä käytetyistä oletuksista. Yhtiö ei ottanut jälleenhankinta-arvossa huomioon käyttöomaisuusinvestointeja eikä lisäinvestointeja, vaikka valvojan mukaan lähtevät rahavirrat olisi tullut huomioida laskelmassa. IFRS 13 BC39:n mukaan myyntihinnan tulee sisältää oletukset hyödykkeeseen liittyvistä tulevaisuuden kassavirroista. Lisäksi IFRS 13B8:n ja B9:n mukaan hankintameno perustuvan lähestymistavan tulee kuvata rahamäärää, joka tarkasteluhetkellä tarvittaisiin omaisuuserän toimintakapasiteetin korvaamiseen (jälleenhankinta-arvo).

Tilinpäätöksen esittäminen (päätös 0115–05)

Yhtiö esitti laajassa tuloslaskelmassa osuuden pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta tai tappiosta. Osuus sisälsi merkittävän aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyvän arvonalentumisen. Yhtiö esitti kyseisen erän erillisenä laajassa tuloslaskelmassa. Se perusteli asiaa IAS 1.29:llä, jonka mukaan luonteeltaan tai tarkoitukseltaan erilaiset erät tulee esittää tilinpäätöksessä erillisinä. Näin ollen yhtiön esittämä osuus tuloksesta ei sisältänyt alaskirjausta.

Valvojan mukaan osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta olisi tullut esittää yhdellä rivillä IAS 1.82(c):n mukaisesti. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältynyt alaskirjaus sisältyy osuuteen osakkuus- ja yhteisyrityksistä eikä sitä valvojan mukaan voi esittää erillisenä.

Lisäveloitusten tilinpäätöskäsittely pitkäaikaishankkeissa (päätös 0115–06)

Koneenrakennusta harjoittava yhtiö sovelsi IAS 11:n mukaista valmistusasteen mukaista tuloutusta. Tuotot perustuivat kiinteähintaisiin sopimuksiin. Hankkeiden viivästyessä yhtiölle muodostui lisäkuluja ja sopimussakkoja. Sopimussakkojen vuoksi yhtiö harkitsi lisäveloitusten tekoa asiakkailleen. Yhtiön mukaan tämä oli perusteltu syy jättää sopimussakot kirjaamatta. Yhtiö arvioi näiden olevan ehdollisia velkoja, ja niiden kirjaamatta jättäminen olevan toimialanyleisen käytännön mukainen menettely.

Yhtiö kirjasi sopimussakot kuluksi seuraavalla tilikaudella. Valvojan mielestä sopimussakot olisi kuitenkin tullut kirjata sillä tilikaudella, kun ne syntyivät. Sopimussakkojen netottaminen lisäveloituksista saatavia tuloja vastaan ei ollut IAS 11:n mukaista. IAS 11.25:n mukaan tulot ja menot kohdistetaan toisiinsa. Lisäksi IAS 11.14:n mukaan asiakkaalta saatavien lisäveloitusten määrittämiseen liittyy paljon epävarmuutta, koska neuvotte- lujen lopputulosta ei voi tietää täysin varmasti.

Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenojen arvonalentumistestaus (päätös 0115–07)

Yhtiö toimii kaivosteollisuudessa. Se aktivoi osan mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenoista ja suoritti niiden arvonalentumistestauksen lisenssikohtaisesti.⁴ Yhtiö oli aiemmin hankkinut kaasun etsintää varten lisenssin yhdessä kaasuvaramon omistajien kanssa. Etsinnöissä kävi kuitenkin ilmi, että kaasuvaramo olisi liian pieni hyödynnettäväksi, ja lisäporaukset aiheuttaisivat lisää kustannuksia sekä muutoksia yhtiön kaivos- toiminnan harjoittamiseen. Lisäporauksia ei tehty.

Vuonna 2011 tehdyn arvonalentumistestauksen mukaan lisenssin käyttö- arvo oli 50 % korkeampi kuin kirjanpitoarvo, ja näin ollen arvonalentumista

⁴ Successful efforts method

ei kirjattu. Valvojan mukaan lisenssin arvo olisi pitänyt kirjata alas, koska yhtiön oletukset käyttöarvon laskennassa eivät olleet IAS 36.33(a):n mukaan järkeviä eikä perusteltuja. Yhtiö teki arvonalentumistestauksen kerran vuodessa, vaikka IFRS 6.20:n mukaiset tosiseikat ja olosuhteet viittasivat arvonalentumiseen sekä tarpeeseen tehdä testaus useamminkin kuin kerran vuodessa. Uusia porauksia ei ollut suunniteltu tai budjetoitu. Lisäksi yhtiön ja varannon omistajien kesken oli eriäviä näkemyksiä varannon hyödynnettävyydestä.

16th Extract from the EECS's Database of Enforcement (Markkinat 4/2014)

Tiedot lainoista, joihin on sovellettu lainanhoitojousto (päätos 0214–01)

Yhtiö on rahoituslaitos, joka oli myöntänyt lainanhoitojousto (forbearance) joidenkin asiakkaidensa lainoihin. Nämä lainat edustivat kasvavaa osaa kaikista yhtiön antamista lainoista. Yhtiö esitti liitetiedoissa ainoastaan kuvailevaa tietoa lainanhoitojousto-strategiastaan. Yhtiö julkaisi tilinpäätöksen ohella täydentävän raportin, joka sisälsi yksityiskohtaisempaa tietoa näistä lainoista. Raportti ei kuitenkaan ollut osa tilintarkastettua tilinpäätöstä.

Valvojan mukaan kaikki kyseisiin lainoihin liittyvät tiedot olisi pitänyt esittää tilinpäätöksessä. Lainanhoitojousto-käytäntö lisäsi merkittävästi yhtiön luottoriskiä, eivätkä tilinpäätöksen tiedot antaneet kattavaa kuvaa yhtiön tilanteesta. IFRS 7.31:n mukaan yhteisön on esitettävä tilinpäätöksessään tietoa, jonka avulla tilinpäätöksen käyttäjät pystyvät arvioimaan sellaisten rahoitusinstrumenteista johtuvien riskien luonnetta ja laajuutta, joille yhteisö on alttiina raportointikauden päättymispäivänä. IAS 1.112 (c):n mukaan yhteisön on annettava liitetietoina tietoja, jotka ovat merkityksellisiä tilinpäätöslaskelmien ymmärtämisen kannalta.

Yrityshankinnassa maksuna käytettyjen osakkeiden käypä arvo (päätos 0214–02)

Yhtiö on holding-yhtiö, joka hankki sulautumisen kautta yhtiön A maassa 1 sekä yhtiön B maassa 2. Yhtiöllä A oli ennestään osuuksia yhtiö B:ssä. Transaktio käsiteltiin käänteisenä hankintana, jossa yhtiö B oli hankkija-osapuoli. Vastike maksettiin yhtiön B osakkeina.

Yhtiön näkemyksen mukaan maassa B ei ollut toimivia markkinoita, vaan ne luokiteltiin kehittyviksi markkinoiksi. Kaupankäynti ja transaktiot olivat vähentyneet. B:n osakkeiden katsottiin käyvän arvon hierarkiassa kuuluvan tasolle 3, koska markkinoilta tuleva käypä arvo ei katsottu luotettavaksi. Arvonmääritysmallin mukaan laskettu tason 3 osakkeiden käypä arvo oli kuitenkin huomattavasti korkeampi kuin osakkeiden noteerattu markkinahinta hankintahetkellä.

Valvojan mukaan osakkeiden arvona olisi pitänyt käyttää niiden markkinahintaa. IFRS 13:n mukaan toimivat markkinat ovat markkinat, joilla omaisuuserää tai velkaa koskevia liiketoimia toteutuu riittävän usein ja niiden volyymi on riittävän suuri, jotta hinnoittelutietoa saadaan jatkuvasti. Valvojan mukaan tämä ehto täyttyi.

Osakkeenomistajille maksettava korvaus velaksi (päättös 0214–03)

Yhtiö toteutti ilmaisosakeannin jakamalla osakkeenomistajille määrättyjä oikeuksia. Osakkeenomistajalla oli mahdollisuus 1) saada yhtiön uusia osakkeita, 2) myydä oikeudet yhtiölle sovittuun hintaan tai 3) myydä oikeudet vapailla markkinoilla. Joulukuussa 2012 yhtiö päätti oikeuksien lukumäärästä ja määrittä niille hinnan. Varsinaiset transaktiot tapahtuivat kuitenkin vuoden 2013 puolella.

Yhtiö ei tilinpäätöksessään 31.12.2012 esittänyt rahoitusvelkaa liittyen sitoumukseensa ostaa osakeoikeuksia takaisin yhtiölle sovittuun hintaan. Yhtiön mukaan oikeuksia ei ollut olemassa vielä tuolloin, koska pääoman lisäystä ei ollut julkistettu, ja oikeuksia ei ollut nimetty osakkeenomistajille.

Valvojan mukaan oikeudet olisi pitänyt esittää rahoitusvelkana tilinpäätöksessä 31.12.2012. Oikeudet olivat verrattavissa asetettuun option, joka velvoittaa liikkeeseenlaskijaa ostamaan osakkeet takaisin ennalta sovittuun hintaan.

Rahavirtalaskelman esittäminen (päättös 0214–04)

Yhtiö harjoitti autojen vähittäismyyntiä sekä autonvuokrausta. Yhtiö myi säännöllisesti vuokrauskäytöstä poistettuja autoja. Yhtiö esitti vuokrauskäytössä olevat autot aineellisissa hyödykkeissä. Kun autot poistettiin vuokrauskäytöstä, ne siirrettiin kirjanpitoarvostaan vaihto-omaisuuteen. Liitetiedoissa autojen siirrosta vaihto-omaisuuteen ei kerrottu, mutta ne esitettiin luovutettuina hyödykkeinä. Rahavirtalaskelmassa autojen hankinnat ja myynnit sisältyivät investointien rahavirtaan, mutta niitä ei esitetty eriteltyinä. Tuloslaskelmassa myynnit esitettiin liikevaihdossa ja vaihto-omaisuuden arvo myytyjä tuotteita vastaavissa kuluissa.

Valvojan mukaan autojen ostoja ja myyntejä ei olisi pitänyt esittää investointien rahavirrassa vaan liiketoiminnan rahavirrassa.

IAS 16.68A:n mukaan yhteisön, joka myy vuokralle annettavina pitämiään aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä rutiininomaisesti tavanomaisessa liiketoiminnassa, on siirrettävä tällaiset omaisuuserät vaihto-omaisuuteen kirjanpitoarvoonsa, kun niitä lakataan antamasta vuokralle. Myynnit tulotetaan IAS 18:n mukaisesti. IAS 7.14:n mukaan maksut vuokralle annettavina pidettävien ja myöhemmin myytävänä olevien omaisuuserien valmistamisesta ja hankkimisesta ovat liiketoiminnan rahavirtoja.

Lopetettujen toimintojen esittäminen (päätos 0214–05)

Yhtiö myi kaksi tytäryhtiötään vuonna 2011. Osa kauppahinnasta saatiin luovutushetkellä. Hankinnan yhteydessä määriteltiin myös ehdollinen vastike, joka perustui yhtiöiden suoriutumiseen määrätyn ajan kuluessa (earn-out). Mydyt tytäryhtiöt esitettiin vuoden 2011 tilinpäätöksessä lopetettuina toimintoina IFRS 5.32:n mukaisesti.

Vuoden 2012 tilinpäätöksessä yhtiö esitti saadun ehdollisen vastikkeen rahoitustuottona. Yhtiö piti saatua vastiketta IAS 39.9:n mukaisena rahoitusinstrumenttina, joka oikeutti samaan rahavaroja.

Valvojan mukaan ehdollinen vastike olisi pitänyt vuoden 2012 tilinpäätöksessä esittää lopetettuna toimintona eikä rahoitustuottona. IFRS 5.35:n mukaan aikaisemmin lopetettuina toimintoina esitettyihin määriin tarkasteltavana olevalla kaudella tehdyt oikaisut, jotka liittyvät välittömästi aikaisemmalla kaudella toteutuneeseen lopetetun toiminnon luovutukseen, on esitettävä omana eränään lopetettujen toimintojen yhteydessä.

Myytävänä olevien pitkäaikaisten omaisuuserien esittäminen (päätos 0214–06)

Yhtiö omisti 31.12.2012 tytäryhtiö A:n, jonka varat olivat yli 80 % konsernitaseesta. Yhtiö antoi 7.12.2012 tiedotteen, jonka mukaan divestointipäätös A:sta oli tehty ja hyväksytty. Divestoinnin odotettiin tapahtuvan vuoden 2012 loppuun mennessä. Sopimus viimeisteltiin kuitenkin vasta 15.1.2013. Yhtiöllä oli määräysvalta A:n suhteen 31.1.2013 saakka. A:n varat ja velat tilinpäätöksessä 31.12.2012 arvostettiin IFRS 5.15:n mukaan kirjanpitoarvoon tai myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon sen mukaan, kumpi niistä oli alempi. A:n varoja ei kuitenkaan esitetty myytävänä olevina.

Valvojan mukaan tytäryhtiö A olisi pitänyt esittää IFRS 5:n mukaisesti myytävänä olevana tilinpäätöksessä 31.12.2012. IFRS 5.8:n mukaan johdon on pitänyt sitoutua omaisuuserän myyntiä koskevaan suunnitelmaan, jotta omaisuuserät voidaan esittää myytävänä olevina. Tämä ehto täyttyi, koska yhtiö oli sitoutunut A:n myyntiin joulukuussa 2012. Tämä oli kerrottu myös markkinoille. IFRS 5:n mukaisia arvostuskriteereitä ei voi soveltaa ilman että luokittelee varat tilinpäätöksessä myytävänä oleviksi.

Laskennalliset verosaamiset tytäryhtiöstä luopumisen yhteydessä (päätos 0214–07)

Yhtiö aikoi myydä yhden tytäryhtiöistään. Vähän ennen tilikauden loppua joulukuussa 2013 yhtiö sai tarjouksen mahdolliselta ostajaehdokkaalta, joka tarjoutui ostamaan yhtiön nimelliseen 1 CU:n määrään. Tytäryhtiön myynti tapahtui kuitenkin tilinpäätöshetken jälkeen.

Yhtiö esitti tytäryhtiön varat ja velat tilinpäätöksessä IFRS 5:n mukaan myytävänä olevana toimintona. Nettokirjanpitoarvo oli taseessa 0 CU. Yhtiö kirjasi lisäksi laskennallisen verosaamisen tytäryhtiön myynnistä syntyneestä tappiosta. Laskennallinen vero perustui tytäryhtiön verotusarvoon, mikä oli kerrottu myyntiin sovellettavissa olevalla verokannalla.

Valvojan mukaan yhtiön menettelytapa ei ollut IAS 12.44:n vastainen. IAS 12.44:n mukaan yhteisön on kirjattava laskennallinen verosaaminen kaikista verotuksessa vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista, jotka johtuvat tytäryrityksiin tehdyistä sijoituksista siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että a) väliaikainen ero purkautuu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa ja b) käytettävissä on verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero on hyödynnettävissä.

Verolain vaikutuksesta aiheutunut kulu (päätös 0214–08)

Sijoituskiinteistötoimintaa harjoittavan yhtiön kotimaassa oli käytössä erityisverolainsäädäntö, jota voitiin soveltaa sijoituskiinteistöyhtiöihin tilanteissa, jossa ne jakavat suurimmat osan voitoistaan osakkeenomistajille. Yhtiön oli maksettava kyseisen verolain soveltamisen aloittamisen ajankohtana niin sanottu poistumisvero (exit tax) sijoituskiinteistöjen realisointumattomasta voitosta.

Tammikuussa 2011 yhtiö sulautui toisen sijoituskiinteistötoimintaa harjoittavan yhtiön kanssa. Yhtiö valitsi arvostukseen hankintamenomallin. Yhtiö päätyi soveltamaan erityisverolainsäädäntöä sulautumisen kautta hankkiemiinsa sijoituskiinteistöihin ja sitoutui maksamaan vastaavan poistumisveronsulautuneen yhtiön realisointumattomista käyvän arvon muutoksista. Yhtiö aktivoi veron sijoituskiinteistöjen hankintamenoon. Yhtiö katsoi, että kyseessä on IAS 16.6(b):n mukainen meno, joka välittömästi johtuu omaisuuserän saattamisesta sellaiseen sijaintipaikkaan ja kuntoon, että se pystyy toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla.

Valvojan mukaan vero olisi pitänyt kirjata kuluksi. IAS 16.19:n mukaan hallinnolliset menot ja muut yleismenot eivät ole hankintamenoa. Verotukseen liittyvä seikka ei liity omaisuuserän saattamisesta sellaiseen sijaintipaikkaan ja kuntoon, jotta se pystyy toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla. Kyse oli pikemminkin IAS 12.58:n mukaisesta tulosvaikutteisesti kirjattavasta verosta.

Arvon alentumistestauksessa käytetyt oletukset (päätös 0214–09)

Yhtiön liikearvo oli 15 % varoista ja 50 % omasta pääomasta. Yhtiö suoritti liikearvolle arvonalentumistestauksen, joka ei johtanut arvonalentumiseen. Yhtiö käytti kerrytettävissä olevana rahamääränä käyttöarvoa.

Yhtiö esitti vain yleisellä tasolla olevaa tietoa arvonalentumistestauksessa käytetyistä oletuksista. Yhtiö kertoi, että tärkeimmät parametrit testauksessa olivat tuottoennusteet, käyttökatte sekä kasvuodotukset ennustepe-

riodilla ja terminaalikaudella. Yhtiö ei esittänyt tarkempia yhtiökohtaisia tietoja.

Valvojan mukaan yhtiön antamat tiedot tärkeimmistä oletuksista eivät olleet yhtiökohtaisia IAS 36.134(d)(i)–(iii):n vaatimusten mukaisesti. IAS 36.134(d):n mukaan olisi tullut antaa tietoa (i) kaikista keskeisistä oletuksista, (ii) johdon lähestymistavasta, sekä (iii) ajanjaksosta, jolle rahavirrat oli ennakoitu. Yhtiön olisi pitänyt antaa rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla kuvaukset oletuksista, joille liikevaihto ja niihin liittyvät kulut perustuivat.

Aktivoituihin menoihin liittyvät liitetiedot (päätös 0214–10)

Yhtiö harjoitti kaivostoimintaa, ja sille ei ollut syntynyt tuloja 31.12.2012 päättyneeseen tilikauteen mennessä. Yhtiöllä oli kahdeksan toimintasegmenttiä, joista useimmat perustuivat useammalle kuin yhdelle lisenssille. Yhtiölle oli muodostunut IFRS 6:n mukaisia etsintä- ja arviointimenoja. Yhtiö arvosti ne hankintamenoon IFRS 6.8:n mukaisesti. Tiedot aktivoiduista menoista ja poistoajoista annettiin segmenttikohtaisesti.

Valvojan mukaan tiedot olisi pitänyt antaa lisenssikohtaisesti. IFRS 6.25:n mukaan yhteisön on käsiteltävä aktivoituja etsintä- ja arviointimenoja erillisenä omaisuuseräluokkana ja esitettävä joko IAS 16:n tai IAS 38:n vaatimat tiedot sen mukaisesti, miten kyseiset omaisuuserät luokitellaan. IAS 38.122(b):n mukaan yhteisön on esitettävä tilinpäätöksessään kuvaus aiheettomasta hyödykkeestä, joka on olennainen yhteisön tilinpäätöksen kannalta, sekä omaisuuserän kirjanpitoarvo ja jäljellä oleva poisto aika.

Tiedot tärkeimmistä asiakkaista (päätös 0214–11)

Yhtiöllä on yksi raportoitava segmentti. Yhtiö esitti tuotteita ja palveluja koskevat tiedot sekä maantieteellisiä alueita koskevat tiedot IFRS 8.32–33:n mukaisesti segmenttiliitetiedossaan. Kahden asiakkaan osuudet yhtiön kaikista tuotoista olivat kummatkin yli 10 prosenttia. Yhtiö ei kuitenkaan esittänyt IFRS 8.34:n mukaisia tietoja tärkeimmistä asiakkaista vedoten kilpailullisesti arkaluonteisiin tietoihin.

Valvojan mukaan tiedot tärkeimmistä asiakkaista olisi pitänyt esittää tilinpäätöksessä. IFRS 8.34:n mukaan, jos tuotot liiketoimista yhden yksittäisen ulkoisen asiakkaan kanssa ovat vähintään 10 prosenttia yhteisön tuotoista, yhteisön on annettava tieto tästä sekä esitettävä tiedot kultakin tällaiselta asiakkaalta saatujen tuottojen kokonaismäärästä. IFRS 5.31:n mukaan vaatimukset esitettävistä tiedoista koskevat myös yhtiöitä, joilla on vain yksi raportoitava segmentti. Yhtiön olisi pitänyt myös eritellä tiedot asiakkaittain. IFRS 8:n BC 43–45 ei vapauta tietojen esittämisestä, vaikka tiedot olisivat kilpailullisesti arkaluonteisia.

15th Extract from the EECS's database of enforcement (Markkinat 2/2014)

Työsuoritukseen perustuva ehdollinen vastike yrityshankinnassa (päättös 0114–01)

Markkinointi- ja mainosalalla toimiva yhtiö teki yrityshankinnan. Osa kauppahinnasta määriteltiin ehdolliseksi vastikkeeksi. Ehdollinen vastike riippui hankitun yhtiön suorituskyvystä tietyn ajan kuluessa. Myyjän piti jäädä tuoksi ajaksi ostajayritykseen työntekijäksi ollakseen oikeutettu vastikkeeseen. Ostaja kirjasi ehdollisen vastikkeen taseeseensa käypään arvoon. Hankinnasta muodostui myös liikearvoa.

Valvojan mukaan työsuorituksesta syntynyt ehdollinen vastike olisi pitänyt kirjata kuluksi. IFRS 3 B55 määrittelee kahdeksan indikaattoria, joita on arvioitava määritettäessä, onko maksu osa hankinnan kohdetta koskevaa vaihtotapahtumaa vai liiketoimintojen yhdistämisestä erillään oleva liiketoimi. IFRS 3 B55(a):n mukaan ehdollista vastiketta koskeva järjestely, jossa maksut automaattisesti menetetään työsuhteen päättyessä, katsotaan korvaukseksi yhdistymisen jälkeisestä työsuorituksesta. Myös IFRS IC käsitteli asiaa kokouksessaan tammikuussa 2013 ja totesi, että mikäli työsuhteeseen liittyvä ehto on merkittävä, on kyseessä erillään oleva liiketoimi.

Liikearvon kohdistaminen toimintojen myynnissä (päättös 0114–02)

Öljy- ja kaasuteollisuudessa toimivalla yhtiöllä on tuotantoja kehitystoimintaa useassa maassa. Vuonna 2011 se myi seitsemän lisenssiä, joista neljä oli saatu hankittaessa yhtiö A vuonna 2007. Hankintamenon kohdistamisessa yhtiö teki merkittäviä käyvän arvon tarkistuksia hankitun yrityksen omaisuuseriin (mukaan lukien lisensseihin) sekä niihin liittyviä laskennallisten verojen kirjauksia. Hankinnassa syntynyt liikearvo kohdistettiin kolmelle eri maissa sijaitsevalle rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmälle (A1, A2, A3).

Lisenssien myynnin yhteydessä vuonna 2011 liikearvo kohdistettiin niille rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmille, joissa myytyt lisenssit olivat olleet. Yhtiö ei soveltanut tähän IAS 36.86:n mukaista jäljelle jäävän ja luovutetun osuuden arvojen suhteeseen perustuvaa menetelmää, vaan sovelsi muuta menetelmää. Alun perin liikearvo koostui lisenssien käyvän arvon tarkistuksista johtuvista laskennallisista veroista. Tästä suurin osa liittyi nimenomaan myytyihin lisensseihin. Yhtiön laskelmissa kuitenkin suurin osa "yliarvosta" kohdistui myymättömille lisensseille. Vaihtoehtoinen menetelmä johti siihen, että vain pieni osa liikearvosta sisältyi laskelmiin myyntivoittoa tai -tappiota määritettäessä.

Valvojan mukaan yhtiön olisi pitänyt käyttää IAS 36.86:ssä määriteltyä arvojen suhteeseen perustuvaa menetelmää. Jos rahavirtaa tuottavalle yksikölle on kohdistettu liikearvoa ja yhteisö luovuttaa jonkin kyseiseen yksikköön kuuluvan toiminnon, niin luovutettavaan toimintoon liittyvä liikear-

vo on sisällytettävä toiminnon kirjanpitoarvoon luovutusvoittoa tai -tappiota laskettaessa. IAS 36.86(b):n mukaan liikearvo on arvostettava luovutettavan toiminnon ja rahavirtaa tuottavan yksikön jäljelle jäävän osan arvojen suhteen perusteella, paitsi jos yhteisö pystyy osoittamaan, että jokin muu menetelmä kuvastaisi luovutettuun toimintoon liittyvää liikearvoa paremmin. Yhtiö ei pystynyt perustelemaan tapausta IAS 36:n perusteluissa kuvutulta pohjalta.

Lisenssien myynnin esittäminen lopetettuina toimintoina (päättös 0114–03)

Öljy- ja kaasualalla toimivalla yhtiöllä on öljyn ja kaasun tuotantoon, tuotannon kehittämiseen ja etsintään liittyviä lisenssejä. Yhtiö myi seitsemän lisenssiä. Kolme niistä liittyi tuotantoon, kolme kehittämistoimintaan ja yksi etsintään. Yhtiö esitti lisenssien myynnin tilinpäätöksessään lopetettuina toimintoina. Nettotulos lopetetuista toiminnoista esitettiin tuloslaskelmassa yhdellä rivillä. Yhtä lukuun ottamatta kaikki lisenssit olivat myös rahavirtaa tuottavia yksiköitä.

Valvojan mukaan lisenssien myyntiä ei olisi pitänyt esittää lopetettuina toimintoina. IFRS 5.31:n mukaan yhteisön osa koostuu toiminnoista ja rahavirroista, jotka ovat selvästi erotettavissa yhteisön muista osista. IFRS 5.32:n mukaan lopetettu toiminto voi olla yhteisön osa, joka a) edustaa keskeistä liiketoiminta-aluetta tai maantieteellistä toiminta-aluetta, b) on osa yhtä koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee luopumista erillisestä keskeisestä liiketoiminta-alueesta tai maantieteellisestä toiminta-alueesta tai c) on tytäryritys, joka on hankittu yksinomaan tarkoituksena myydä se edelleen. Kyseessä ei ollut IFRS 5.32:n mukainen keskeinen liiketoiminta-alue. Toiminnan volyymi ei yksistään ratkaise sitä, katsotaanko kyse olevan yhteisön osasta. Valvoja totesi myös, että IFRS 5.31:n määrittelemä yhteisön osa on yleensä laajempi kuin yksittäinen rahavirtaa tuottava yksikkö. Lisenssien myynnissä ei myöskään ollut kyse strategisesta päätöksestä lopettaa tietty liiketoiminta, koska yhtiö ei myynyt kaikkia tiettyihin osa-alueisiin liittyviä lisenssejä.

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden määrittely (päättös 0114–04)

Vähittäismyyntiyhtiöllä on iso verkosto eri sivuliikkeitä ja jälleenmyyjiä. Liikearvon arvonalentumistestauksessa yhtiö määritteli rahavirtaa tuottaviksi yksiköiksi eri liiketoiminnot eri sivuliikkeiden sijaan. Perusteluna oli se, että sivuliikkeet eivät toimineet itsenäisesti. Jotkut tulot, kuten paljousalennukset ja kulut, olivat liiketoimintokohtaisia. Yhtiö kuitenkin seurasi päivittäistä myyntiä ja kuukausittaista tulosta sivuliikekohtaisesti, ja tätä tietoa käytettiin hyväksi päätöksenteossa.

Valvojan mukaan jokainen sivuliike olisi pitänyt määritellä rahavirtaa tuottavaksi yksiköksi. IAS 36.6:n mukaan rahavirtaa tuottava yksikkö on pienin yksilöitävissä oleva omaisuuseräryhmä, jonka kerryttämät rahavirrat ovat pitkälti riippumattomia muiden omaisuuserien tai omaisuuseräryhmit-

tymien kerryttämistä rahavirroista. IAS 36.69:n mukaan se, miten johto seuraa yhteisön toimintoja tai tekee päätöksiä, on otettava huomioon rahavirtaa tuottavan yksikön määrittelyssä. Johto seurasi tässä tapauksessa jokaisen sivuliikkeen liikevaihtoa ja tulosta erikseen. Vaikka alennuksia seurattiin liiketoimintotasolla, sivuliikkeiden kokonaistuotot olivat niihin verrattuna suurempia.

Maa-alueiden käyvän arvon määrittäminen (päättös 0114–05)

Yhtiö toimii maataloustoiminnassa. Sillä on maa-alueita, joita se käyttää tuotantotarkoituksiin sekä maa-alueita, jotka on luokiteltu aineelliseksi käyttöomaisuushyödykkeiksi. Yhtiö oli myös jatkuvasti ostanut lisämaata maataloustarkoituksiin. Yhtiö lopetti tuotantotoiminnan maa-alueilla heinäkuussa 2011. Yhtiön oli tarkoitus jatkossa myydä tai vuokrata maa-alueita. Yhtiö luokitteli maa-alueet IAS 40:n mukaisiksi sijoituskiinteistöiksi ja valitsi käyvän arvon mukaisen arvostuksen.

Käyttötarkoituksen muuttumishetkellä yhtiö ilmoitti, ettei maa-alueiden käypää arvoa voi luotettavasti määrittää maanomistukseen liittyvien juridisten epäselvyyksien vuoksi. Yhtiö määritteli maa-alueet rakenteilla oleviksi sijoituskiinteistöiksi ja arvosti maa-alueet hankintamenoon IAS 40.53:n mukaisesti. Vuoden 2011 jälkipuoliskolla yhtiö kirjasi lisäksi tuloslaskelmaan kuluja maa-alueen parantamisesta. Tilinpäätöshetkellä 2011 yhtiö arvosti kuitenkin maa-alueet käypään arvoon, koska juridiset epäselvyydet oli selvitetty, ja kirjasi käyvän arvon muutoksen tuloslaskelmaan tuotoksi.

Valvojan mukaan maa-alue olisi pitänyt jo käyttötarkoituksen muuttumishetkellä arvostaa käypään arvoon. IAS 40.61:n mukaan jos omassa käytössä olevasta kiinteistöstä tulee käypään arvoon taseeseen merkittävä sijoituskiinteistö, yhteisön pitää soveltaa IAS 16:a kunnes käyttötarkoitus muuttuu. Valvojan mukaan maa-alueille oli saatavissa käypä arvo, koska yhtiö oli vastikään ostanut lisää maa-alueita. Valvojan mukaan kyseessä ei ollut myöskään IAS 40.53:n mukainen rakenteilla oleva kiinteistö ainoastaan juridisten epäselvyyksien vuoksi. Maa-alueella ei tapahtunut fyysisiä muutoksia.

Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävien osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tuloksen esittämistavan muutos (päättös 0114–06)

Ennen IFRS 11:n soveltamista yhtiö esitti tuloslaskelmassaan osana liikevoittoa rivin 'osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta tai tappiosta'. Yhtiö jaotteli tuloslaskelmassaan varsinaisen liiketoiminnan ja muun liiketoiminnan. IFRS 11:n julkaisemisen jälkeen yhtiö arvioi uudelleen tuloslaskelman esittämistapaa. Yhtiö päätti esittää toimimattomien yhteisyritysten ja osakkuusyritysten tulokset erikseen muussa liiketoiminnassa.

Yhtiö määritteli yhteisyritykset ja osakkuusyritykset esitettäväksi varsinaisessa toiminnassa, jos seuraavat ehdot täyttyivät: 1) yhteisön toiminta liittyy yhtiön varsinaiseen toimintaan, 2) tuloslaskelman erät ovat luonteeltaan varsinaiseen toimintaan liittyviä eivätkä pääasiassa rahoitukseen liittyviä tai 3) teollisuusyrityksen kohdalla yhteisö on aloittanut toiminnan. Tämän perusteella yhtiö päätti muuttaa start up -vaiheessa olevien yhteisyritysten tuloksen esitettäväksi muussa toiminnassa. Yhtiö perusteli esittämistävän muutosta myös sillä, että yritysten tulokseen vaikuttivat paljon muun muassa rahoituserät, jotka eivät olleet luonteeltaan varsinaista toimintaa.

Valvoja oli eri mieltä päätöksestä. Start up -vaiheessa olevien yritysten toiminta oli luonteeltaan samanlaista kuin yhtiön varsinainen toiminta, mutta ne saattoivat sijaita maissa, joissa yhtiöllä ei ollut vielä varsinaista toimintaa. IAS 8.14:n mukaan yhteisö saa muuttaa tilinpäätöksen laatimisperiaatetta vain, jos muutoksen ansiosta tilinpäätös antaa luotettavaa ja merkityksellisempää informaatiota. Valvojan mielestä tämä ei toteutunut.

IAS 1 BC 56:n mukaan yhtiö voi esittää varsinaisen toiminnan tuloksen, vaikka termiä "varsinainen toiminta" ei ole määritelty. Tällaisissa tapauksissa yhtiön on kuitenkin varmistettava, että esitettävä erä todella edustaa toimintoja, joita normaalisti pidetään varsinaisena toimintana. IASB on todennut, että olisi harhaanjohtavaa, mikäli varsinaiseen toimintaan kuuluvia erä jätettäisiin pois varsinaisesta toiminnasta esitetystä tuloksesta.

Listautumiskulut (päättös 0114–07)

Yhtiö toimii lääketeollisuudessa. Se listautui vuonna 2010. Se laski samalla liikkeelle uusia osakkeita, josta syntyi emissio- ja listautumiskuluja. Osa listautumiskuluista kirjattiin tuloslaskelmaan ja osa laskelmaan oman pääoman muutoksista. Kaikki oman pääoman lisäämisestä johtuvat kulut kirjattiin oman pääomaan.

Yhtiö jaotteli emissio- ja listautumiskulut niiden luonteen mukaan. Kulut, jotka liittyvät molempiin ryhmiin, jaettiin uusien osakkeiden suhteessa koko osakepääomaan. Asianajokulut jaettiin listautumis- ja emissiokuluihin. Investointipankeille maksetut kulut kirjattiin suoraan omaan pääomaan. Esitteistä syntyneet kulut kirjattiin kuluksi.

Valvojan mukaan yhtiön tekemä kulujen jaottelu oli IAS 32:n mukainen.

IAS 39:n mukaiset suojauslaskennan soveltamisedellytykset (päättös 0114–08)

Yhtiö harjoittaa valmistustoimintaa ja myy tuotteitaan maailmanlaajuisesti tukkumyyjien kautta. Tuotot ja kulut kirjattiin eri valuutoissa. Yhtiö käytti valuuttatermiinisopimuksia rahavirran suojauksessa ja sovelsi IAS 39:n

mukaista suojauslaskentaa. Yhtiö määrittäi suojattavaksi eräksi kunkin periodin ensimmäiset rahavirrat. Suojaavien valuuttatermiinien määrä oli enintään 80 % ennustetuista saatavista rahavirroista kussakin transaktiovaluutassa.

Suojauslaskentadokumentaatioissa ei ollut selkeää kuvausta valuuttatermiinisopimusten ja ulkomaan rahan määraisten liiketapahtumien suhteesta. Suojauslaskentadokumentaatioissa ei myöskään kerrottu, oliko suojattu riski valuutan termiinikurssi vai spot-kurssi. Yhtiö arvioi suojauksen tehokkuutta vertaamalla liiketapahtumista saatuja todellisia rahavirtoja valuuttatermiinien rahavirtoihin. Koska saadut rahavirrat ylittivät suojausinstrumentin rahavirrat, yhtiö ei kirjannut voittoa tai tappiota tuloslaskelmaan ajatellen suojauksen olevan täysin tehokas.

Valvojan mukaan kaikki IAS 39.88:n mukaiset suojauslaskentaedellytykset eivät täyttyneet. Suojausinstrumenttia ja suojauskohdetta ei ollut yksilöity eikä suojaussuhdetta ollut selkeästi määritetty suojaussuhteen alusta alkaen. Termiinisopimukseen liittyvät ja varsinaiset liiketapahtumat dokumentoitiin vasta jälkikäteen. IAS 39:n soveltamisohjeistuksen mukaan enakoitu liiketoimi voidaan määrittää suojauskohteeksi, kun se ei eräänny ennen suojausinstrumentin toteutumista. Tässä tapauksessa rahavirrat syntyivät ennen kuin suojausinstrumentti eräännyi. Yhtiö ei dokumentoinut, miten se arvioi suojauksen tehokkuutta ja siksi yhtiö ei olisi voinut olettaa 100 %:n tehokkuutta.

IFRIC 14:n mukaiset vähimmäisrahastointivaatimukset (päättös 0114–10)

Vähittäismyyntiä harjoittavan yhtiön eläkejärjestelmässä havaittiin maaliskuussa 2012 alijäämä valtiollisiin vähimmäisrahastointivaatimuksiin nähden. Kattaakseen alijäämän yhtiö sopi maksuaikataulusta. Maksettavaksi summaksi määriteltiin elokuussa 2012 13 miljoonaa CU:ta vuodessa kuuden ja puolen vuoden ajan. Samana päivänä yhtiön eläkejärjestelmä todettiin IAS 19:een perustuvien laskelmien mukaan ylijäämäiseksi. Ero IFRS:n mukaisen ja valtiollisten vähimmäisraportointivaatimusten arvostuksen välillä johtui laskelmissa käytetyistä erilaisista oletuksista ja laskentamenetelmistä. Yhtiö ei kirjannut tilinpäätökseensä vastuuta lakisääteisestä velvollisuudestaan rahoittaa eläkejärjestely maksuaikataulun mukaisesti, koska se ei katsonut kyseessä olevan IFRIC 14:n mukaan kirjattava vähimmäisraportointivaatimus.

Valvojan mukaan ylimääräinen vastuu olisi pitänyt esittää tilinpäätöksessä. IFRIC 14.23–24:n mukaan yhteisön on kirjattava velka, joka johtuu vähimmäisraportointivaatimuksista, jos yhteisöllä ei ole ehdotonta oikeutta palautukseen tai maksujen vähentämiseen. Yhtiöllä oli kansallisen lain-säädännön perusteella velvoite kattaa vähimmäisraportointivaatimukset. Yhtiöllä ei ollut myöskään ehdotonta oikeutta palautukseen tai tulevien eläkemaksujen vähentämiseen.

14th Extract from the EECS's database of enforcement (Markkinat 4/2013)

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjaaminen pois taseesta (päätös 0213–1)

Päätös 0213–01 koskee rahoitusvarojen ja -velkojen kirjaamista pois taseesta. Yhtiö myönsi emoyhtiölleen lainan ja toteutti samassa yhteydessä osakeannin, joka koski etuoikeusosakkeita. Yhtiön mukaan kyse oli läpikulkujärjestelystä, jolla ei ollut kaupallista merkitystä. Tapahtumat kirjattiin yhtenä liiketapahtumana. Yhtiö kirjasi lainan myöntämisen yhteydessä saadut varat ja osakeannin myötä syntyneet velat taseesta pois sopimuksen voimaantuloajankohtana, koska niiden sopimusehdot olivat samat ja koska velat maksettiin saaduilla varoilla pois.

Valvojan mukaan rahoitusvaroja ja -velkoja ei olisi pitänyt kirjata pois taseesta. Sen sijaan molemmat olisi pitänyt esittää taseessa erikseen. Yhtiö olisi voinut käsitellä liiketointa rahoitusvaroihin kuuluvan erän siirtona toiselle osapuolelle vain, jos IAS 39.19(a)–(c):n kolme ehtoa olisivat täyttyneet. Yhtiö oli tehnyt kaksi erillistä sopimusta, joiden saapuvat ja lähtevät rahavirrat osuvat samaan ajankohtaan. Ei ollut olemassa sopimusta siitä, että emoyhtiöltä saadut rahavarat tulisi välittää edelleen etuoikeusosakkeiden haltijoille. Tällöin IAS 39.19 (a) ei valvojan mukaan täyttynyt. Myöskään IAS 39.19 (b)-kohta ei täyttynyt, koska sopimuksessa ei ollut sellaista ehtoa, joka estäisi yhtiötä myymästä tai panttaamasta alkuperäistä omaisuuserää muutoin kuin rahavirtojen maksamista koskevan veloitteen vakuudeksi lopullisille saajille. IAS 39.19(c) -kohdan mukainen ehto ei myöskään täyttynyt, sillä vaikka molemmilla sopimuksilla oli sama maksupäivä, ei ollut olemassa sopimuksellista veloitetta liittää näitä sopimuksia yhteen. Koska rahoitusvaroja ei voitu kirjata pois taseesta, ei voinut olla olemassa myöskään sopimusta siitä, että rahoitusvarat olisi tarkoitettu siirrettäväksi etuoikeusosakkeiden omistajille. Velka ei siten ollut lakannut olemasta.

Rahoitusvarojen luokittelu lainoiksi ja saamisiksi (päätös 0213–02)

Päätös 0213–02 käsittelee rahoitusvarojen luokittelua lainoiksi ja saamisiksi. Yhtiö laski liikkeeseen joukkovelkakirjoja ja sijoitti näin saadut varat edelleen emoyhtiönsä perustuen ”hiljaiseen osallistumissopimukseen” (silent contribution). Sopimusehtojen mukaan yhtiöllä oli oikeus saada emoyhtiönsä voitosta tietty prosenttiosuus. Jos emoyhtiö teki tappiota, oikeutta voittoon ei ollut. Yhtiö kantoi osan emoyhtiön tappiosta. Emoyhtiö saattoi irtisanoa sopimuksen kahden vuoden irtisanomisajalla tietyin ehdoin. Yhtiö luokitteli sopimuksen taseessaan lainoiksi ja saamisiksi IAS 39.9:n mukaisesti. IAS 39.9(c):n mukaan ne lainat ja saamiset, joista niiden haltija ei mahdollisesti saa alkuperäistä sijoitusta olennaisilta osin takaisin muun syyn kuin luoton laadun heikentymisen vuoksi, on luokiteltava myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Yhtiön mukaan IAS 39.9:n mukaista luoton laadun heikentymistä ei yhtiön mukaan pitänyt linkittää IFRS 7:n määrittelemään luottoriskiin. Kyse ei yhtiön mukaan ollut luoton

laadun heikentymisestä. Yhtiön mukaan luottoriski viittaa yhteen ajankohdan, kun taas luoton laadun heikentyminen tapahtuu ajan myötä.

Valvojan mukaan sopimusta ei olisi pitänyt luokitella lainoiksi ja saamisiksi vaan myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Sopimusehtojen mukaan oli mahdollista, että sijoittaja ei saa koko sijoitustaan takaisin muista syistä kuin luoton laadun heikentymisestä johtuen. Emoyhtiö ei ollut velvollinen maksamaan koko sijoitusta takaisin yhtiölle. Luottoriskissä ei ole kyse staattisesta tilasta, vaan minkä tahansa lainan ominaispiirteestä ajan kuluessa. Luottoriskissä ja luoton laadun heikentymisessä on kyse samasta asiasta. Luoton laadun heikentyminen ja tappiosta vastaaminen ovat kaksi eri asiaa, vaikka niillä on yhtymäkohtia. Yhtiö saattaa kärsiä tappiota, vaikka luoton laatu ei heikentyisikään.

Lainaportfolioon sisältyvään kytkettyyn johdannaiseen liittyvä suojauslaskenta (päättös 0213–03)

Päättös 0213–03 käsittelee lainaportfolioon sisältyvään kytkettyyn johdannaiseen liittyvää suojauslaskentaa. Yhtiö oli rahoituslaitos, jolla oli kiinnityslainoista koostuva lainaportfolio. Portfolio sisälsi vaihtuvakorkoisia lainoja, joissa oli kytkettyjä optioita (embedded floor). Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä yhtiö oli todennut, ettei kytkettyä johdannaista pidä erottaa pääinstrumentista. Se luokiteltiin kytketyksi johdannaiseksi, jonka taloudelliset ominaispiirteet ja riskit liittyvät läheisesti pääsopimuksen taloudellisiin ominaispiirteisiin ja riskeihin IAS 39.11:n mukaisesti. IAS 39 AG33(b) selventää, että kytketty johdannainen (embedded floor) on läheisesti yhteydessä pääsopimukseen, jos vähimmäiskorko (floor) on enintään yhtä suuri kuin markkinakorko, eikä vähimmäiskorolla ole vipuvaikututusta suhteessa pääsopimukseen.

Kytketyn johdannaisen käyvistä arvoista johtuen lainaportfolion todellinen arvo sisälsi merkittävän määrän kirjaamattomia voittoja. Yhtiö laati suunnitelman, jonka mukaan se laskisi liikkeeseen vastaavia itsenäisiä johdannaisia, joiden avulla se voisi realisoida johdannaisen voitot ja saadut preemiot. Koska yksittäiset johdannaiset tulee arvostaa käypään arvoon sekä alkuperäisellä kirjaushetkellä että sen jälkeen IAS 39.43:n ja 47(b):n mukaisesti ja koska lainaportfolioon sisältyviä kytkettyjä johdannaisia puolestaan ei arvostettaisi käypään arvoon, yhtiö päätteli, että suunnitelman toteuttaminen loisi keinotekoista volatilitettä yhtiön laajaan tuloslaskelmaan.

Välttääkseen volatilitettä yhtiö suunnitteli käyvän arvon suojauksen, joka sallisi kytketyn johdannaisen arvostamisen käypään arvoon ja voiton kirjaamisen tuloslaskelmaan. Yhtiö aikoi määritellä kytketyt johdannaiset suojauskohteeksi käyvän arvon suojauksessa, jonka perusteella voitto kirjattaisiin suoraan tulokseen. Tämä indikoi sitä, että kytketty johdannainen tulisi erottaa pääsopimuksesta. Samaan aikaan yhtiö oli hankkimassa yhtiötä, jolla oli myös kytkettyjä johdannaisia (floor) lainaportfoliossaan. Yhtiö suunnitteli käyttävänsä samaa kirjaustapaa myös siinä.

Valvojan mielestä kytketyn johdannaisen erottamisen ja käypään arvoon arvostamisen johdosta lainasalkkuun tehtävä oikaisu suojausta aloitettaessa ei ole IAS 39:n mukainen, koska kytketty johdannainen oli määriteltä läheisesti pääsopimukseen liittyväksi. Valvoja perusteli päätöstään IAS 39.89(b):n ja IFRIC 9 Kytkettyjen johdannaisten uudelleenarviointi-säännöksillä. Jos taas on kyse yritysten yhteenliittymästä, kytketty optio (embedded floor) tulee hankintahetkellä erottaa pääsopimuksesta, ja sekä kytketty johdannainen että pääsopimus tulee arvostaa käypään arvoon. Alkuperäisen arvostamisen jälkeen erotettu johdannainen tulee arvostaa käypään arvoon ja muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Pääsopimus arvostetaan uuteen jaksoitettuun hankintamenoon, mikä edellyttää alkupe- räisen efektiivisen koron uudelleenlaskentaa.

Rahoitusriskien luonne ja määrä (päätös 0213–04)

Päätös 0213–04 käsittelee rahoitusinstrumentteja koskevien liitetietojen esittämistä kolmen eri yhtiön tilinpäätöksessä. Yhtiöiden päätoimintona oli laskea liikkeeseen useita erilaisia sarjoja velkakirjoja (multiple series of li- mited-recourse notes), joista saadut tuotot käytettiin erilaisten sijoitusten tekemiseen. Eri velkakirjasarjojen tuotoilla hankitut varat pidettiin vakuu- tena erillään muiden sarjojen tuotoilla hankituista varoista. Velkakirjojen haltijat kantoivat sijoituksiin liittyvät riskit ja saivat itselleen niihin liittyvät tuotot. Sijoitukset saattoivat olla muun muassa osakkeita, velkakirjoja, ra- hastosijoituksia, monimutkaisia johdannaisinstrumentteja tai edellisten yh- distelmiä.

Yhtiöiden tilinpäätöksissään esittämät tiedot kyseisistä rahoitusinstrumen- teista johtuvista riskeistä eivät täyttäneet IFRS 7:n vaatimuksia. Eri yhtiöi- den liitetiedot eivät sisältäneet merkityksellisiä määrällisiä ja laadullisia tie- toja luottoriskistä, hintariskistä ja riskikeskittymistä. Luottoriskitiedot olisi tullut esittää erikseen kustakin rahoitusinstrumenttiryhmästä, koska niillä oli erilaiset riskit. Liitetietojen olisi tullut sisältää kuvaus muun hintariskin luonteesta ja sille altistumisesta, tieto hintariskin muutoksista kyseisenä aikana sekä relevantti määrällinen muuta hintariskiä kuvaava informaatio pitäen sisällään muun muassa riskikeskittymät ja herkkyysanalyysin. Ti- linpäätöksen käyttäjät eivät annettujen tietojen perusteella myöskään voi- neet arvioida vastapuoliriskin luonnetta ja määrää ja riskikeskittymiä, joille velkakirjojen haltijat olivat alttiina. Liitetietojen pitäisi myös kuvastaa yhtiön erityisiä olosuhteita.

Rahavirtojen luokittelusta (päätös 0213–05)

Päätös 0213–05 koskee rahavirtojen luokittelua. Yhtiö toimi kaivosalalla. Se sitoutui myymään osan kaivostensa tulevasta tuotoksesta pankille kiin- teähintaisen sopimuksen perusteella. Myyntisopimuksen tekeminen oli alun perin ehto sille, että yhtiö sai rahoitusta pankilta. Myyntisopimus oli kuitenkin erillinen sopimus, ja lainan maksu oli riippumaton tuotannon määrästä tai hinnasta. Yhtiö myi myöhemmin osan tuotantokapasiteetis-

taan kolmannelle osapuolelle. Tämän seurauksena yhtiö ei enää pystynyt täysin täyttämään sopimuksen mukaista velvoitetta tuotoksensa myymisestä pankille.

Yhtiö maksoi pankille kertaerän pienentääkseen kiinteähintaisen sopimuksen nimellismäärää. Yhtiö luokitteli kertamaksun rahavirtalaskelmasaan rahoituksen rahavirraksi, koska se ei katsonut kertamaksussa olevan kyse liiketoiminnasta. Valvojan mukaan rahavirta olisi pitänyt luokitella liiketoiminnan rahavirraksi rahoituksen rahavirran sijaan. Valvojan mukaan myyntisopimus ei ollut suoraan yhteydessä lainasopimukseen eivätkä siitä johtuvat rahavirrat vaikuttaneet sen vieraan pääoman määrään.

Yrityshankinnassa saadun vaihto-omaisuuden hankintamenon esittäminen tuloslaskelmassa (päätös 0213–06)

Päätös 0213–06 käsittelee yrityshankinnassa saadun vaihto-omaisuuden esittämistä tuloslaskelmassa, kun kyseinen vaihto-omaisuus myydään. Yhtiö hankki vuonna 2011 erään liiketoiminnon. Yrityshankinnassa saatu vaihto-omaisuus arvostettiin käypään arvoon IFRS 3.18:n mukaisesti. Käypä arvo oli suurempi kuin vaihto-omaisuuden hankintameno myyjän taseessa. Kun yhtiö myi suurimman osan kyseisestä vaihto-omaisuudesta, se esitti tuloslaskelmassaan vaihto-omaisuuden hankintamenon kahdessa eri kohdassa. Osan se esitti myytyjä suoritteita vastaavina kuluina ja osan kertaluonteisena eränä. Myytyjä suoritteita vastaava kuluosuus vastasi vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvoa alkuperäisen omistajan taseessa. Kertaluonteisena eränä esitetty osa vastasi hankinta-ajankohdan käyvän arvon ja alkuperäisen omistajan taseessa olleen kirjanpitoarvon välistä eroa.

Valvojan mukaan vaihto-omaisuuden hankintameno kokonaisuudessaan olisi pitänyt esittää myytyjä suoritteita vastaavissa kuluissa. IFRS 3.18:n mukaan hankkijaosapuolen on arvostettava hankitut yksilöitävissä olevat varat niiden hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Sen vuoksi hankitun vaihto-omaisuuden arvo on niiden hankinta-ajankohdan käypä arvo. IAS 2.34:n mukaan, kun vaihto-omaisuus myydään, sen kirjanpitoarvoa on kirjattava kuluksi sillä kaudella, jolla vastaava tuotto kirjataan. IAS 2.38:n mukaan kaudella kuluksi kirjattu vaihto-omaisuuden määrä, eli myytyjä suoritteita vastaavat kulut, sisältää myydyin vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvoon aikaisemmin sisällytetyt erät ja kohdistamattomat valmistuksen yleismenot ja epätavallisen suuret valmistusmenot. Vaihto-omaisuuden käypä arvo olisi siten pitänyt esittää myytyjä suoritteita vastaavina kuluina. Kun yhtiö esitti tuloslaskelmansa toimintokohtaisena, olisi sen ollut tarkoituksenmukaista kertoa liitetiedoissa myyntiä vastaavien kulujen luonteesta.

Konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus (päätös 0213–07)

Päätös 0213–07 koskee konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuutta. Helmikuussa 2010 yhtiö hankki yhtiö B:n kaikki osakkeet. Tarkoituksena

oli myydä B edelleen. Yhtiöllä ei ollut muita tytäryrityksiä. Yhtiö ei laatinut ollenkaan konsernitilinpäätöstä vaan ainoastaan erillistilinpäätöksen. B:n yhdistelyllä olisi ollut olennainen vaikutus tilinpäätökseen. Yhtiön näkemyksen mukaan IFRS ei velvoittanut konsernitilinpäätöksen laatimiseen. Yhtiön mukaan seitsemännen yhtiöoikeudellisen direktiivin (83/349) artikkelit 1–15 on otettava huomioon, kun arvioidaan sitä, pitääkö konsernitilinpäätös laatia vai ei. Yhtiö ei ollut huomionnut Euroopan komission kommentteja, jotka koskevat EU:n asetusta (1606/2002) IFRS-standardeista. Kommenteissa todetaan, että neljäs ja seitsemäs yhtiöoikeudellinen direktiivi ovat osa noudatettavaa lainsäädäntöä.

Valvojan päätöksen mukaan yhtiön olisi pitänyt laatia konsernitilinpäätös. Vaikka Euroopan komission kommentit eivät ole osa noudatettavaa lainsäädäntöä, ne antavat ohjeistusta siihen, kun harkitaan, pitääkö konsernitilinpäätös laatia vai ei. Kommenteissa sanotaan, että kansallinen lainsäädäntö määrittelee konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden. Toisaalta voimassa olevat IFRS-standardit määrittelevät muun muassa konsernitilinpäätöksen laajuuden.

Aineettomat hyödykkeet liiketoimintojen yhdistämisessä (päättös 0213–08)

Päättös 0213–08 käsittelee aineettomien hyödykkeiden tunnistamista liiketoimintojen yhdistämisessä. Liikepankki hankki omistukseensa osan taloudellisissa vaikeuksissa olevan pankin liiketoiminnasta. Liikearvoksi muodostui kaupassa 20 miljoonaa CU:ta, joka oli 15 % pankin omasta pääomasta. Pankki raportoi vuoden 2011 tilinpäätöksessään, että liikearvo johtuu pääosin hankitun liiketoiminnon odotetusta tuotosta, yhdistymisestä saatavista synergiaeduista sekä ”talletusylijäämästä” (asiakkaiden talletukset olivat suuremmat kuin asiakkaille myönnettyt velat). Yrityshankinnassa saatujen talletusten korot olivat alhaisemmat kuin yhtiön aikaisempina vuosina liikkeeseen laskemien joukkovelkalainojen korot. Pankin mukaan tämä johtaa siihen, että vuosittaiset korkokustannukset vähenevät, ja tulevan korkohyödyn nykyarvo vastaa suurinta osaa syntyneen liikearvon määrästä. Pankin mukaan korkohyöty liittyy pankkien yhdistämiseen ja siitä aiheutuviin synergioihin. Siten korkohyöty on osa liikearvoa. Valvojan näkemyksen mukaan talletusylijäämästä, josta korkohyöty syntyy, oli muodostettava yrityshankinnassa erillinen aineeton hyödyke, jolla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika. Talletusylijäämä ei ollut kahden liiketoiminnon yhdistämisessä syntynyt synergiaetu vaan erotettavissa oleva aineeton hyödyke. Yhtiön mukaan suurin osa liikearvosta johtui talletusylijäämästä, koska yrityshankinnan myötä saatiin asiakaskanta, joiden oletettiin myös jäävän hankinnan tehneelle yhtiölle.

Ehdollinen vastike määräysvallattomien osuuden hankinnassa (päättös 0213–09)

Päättös 0213–9 koskee ehdollisen vastikkeen käsittelyä määräysvallattomien osuuden hankinnassa. Yhtiö oli kasvanut yrityshankintojen kautta.

Vuonna 2009 yhtiö hankki eräästä yhtiöstä osakkeiden enemmistön ja sai option määräysvallattomien omistajien osuuden hankintaan. Vuonna 2011 yhtiö käytti kyseisen option. Kauppahinta määräysvallattomien omistajien osuudesta sisälsi kiinteän maksun sekä seuraavan kolmen vuoden aikana maksettavaksi tulevan ehdollisen vastikkeen. Ehdollinen vastike perustui hankitun yhtiön EBITDAan. Ehdollinen vastike raportoitui ehdollisena velkana IAS 37.86:n mukaisesti.

Valvojan mukaan ehdollinen vastike olisi pitänyt kirjata rahoitusvelaksi eikä raportoida ehdollisena velkana. IFRS 3.39–40:n mukaan alkuperäisenä hankinta-ajankohtana kirjataan ehdollinen vastike. IAS 27 ei kuitenkaan sisällä ohjeistusta ehdollisen vastikkeen kirjaamisesta tilanteesta, jossa hankitaan määräysvallattomien omistajien osuus tytäryrityksestä. Sopimus ehdollisesta maksusta ei täyttänyt IAS 32.11:n mukaista rahoitusvelan määritelmää, mutta IAS 32.25:n mukaan molempien osapuolien määräysvallan ulkopuolella oleva ehdollinen velvollisuus maksaa varoja täytti kuitenkin rahoitusvelan määritelmän. Sopimuksen mukaan yhtiöllä oli velvollisuus luovuttaa varoja määräysvallattomien osuuden myyjälle. Mahdollisuus vetäytyä velvollisuudesta ei ollut yhtiön päätösvallassa. Ehdollisen vastikkeen määrä riippui hankitun yhtiön EBITDAsta, mikä puolestaan oli riippumaton monesta tekijästä myyjän ja ostajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella.

Tappioista johtuvat laskennalliset verosaamiset (päätös 0213–10)

Päätös 0213–10 koskee laskennallisia verosaamisia. Yhtiö esitti vuoden 2011 IFRS-konsernitilinpäätöksessä 21,6 miljoonan CU:n suuruisen laskennallisen verosaamisen. Nettoverosaaminen koostui 4,1 miljoonan CU:n veronalaisista väliaikaisista eroista ja 25,7 miljoonan CU:n verosaamisesta koskien käyttämättömiä verotuksellisia tappioita. Yhtiö kertoi tilinpäätöksessään, että se odotti seuraavan seitsemän vuoden aikana syntyvän voittoa, jota vastaan verotukselliset tappiot voidaan käyttää. Yhtiön näkemys perustui budjettiin vuosille 2012–2018. Yhtiö oli kirjannut viimeisen viiden vuoden aikana tappioita keskimäärin 12 miljoonaa CU / vuosi. Jotta yhtiö olisi voinut hyödyntää 21,6 miljoonan verosaamisen, sen olisi tullut tehdä voittoa 86,4 miljoonaa CU:ta.

IAS 12.34:n mukaan laskennallinen verosaaminen on kirjattava käyttämättömistä verotuksellisista tappioista siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset tappiot sekä käyttämättömät verotukseen liittyvät hyvitykset voidaan hyödyntää. IAS 12.35:n mukaan, mikäli yhtiö on lähimenneisyydessä tehnyt tappiota, se kirjaa tappiosta laskennallisen verosaamisen vain siihen määrään asti kuin sillä on riittävästi väliaikaisia eroja tai kun sillä on muuta vakuuttavaa näyttöä tappioiden hyödyntämismahdollisuudesta. IAS 12.35:n mukaan käyttämättömät verotukselliset tappiot ovat vahva osoitus siitä, että tulevaisuudessa ei ehkä ole käytettävissä verotettavaa tuloa.

Valvojan mukaan laskennallista verosaamista olisi pitänyt kirjata ainoastaan sen verran kuin oli veronalaisia väliaikaisia eroja. Valvoja katsoi, että yhtiön budjetit ja oletukset eivät olleet IAS 12.35:n edellyttämää vakuuttavaa näyttöä verosaamisen hyödynnettävyydestä, sillä yhtiö ei ollut menneisyydessä onnistunut laatimaan luotettavia budjetteja, vaan budjettien ja toteutumalukujen välillä oli merkittäviä eroja. Lisäksi yhtiön tilinpäätös sisälsi tiedon merkittävistä epävarmuustekijöistä, jotka koskivat yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Tämä olisi valvojan mukaan tullut ottaa huomioon laskennallisen verosaamisen kirjaamisesta päätettäessä.

Segmentti-informaatioissa annettavat tiedot maantieteellisistä alueista (päätös 0213–11)

Päätös 0213–11 koskee maantieteellisistä alueista esitettäviä segmenttietietoja. Yhtiö toimi useassa maanosassa. Sillä oli taseessaan huomattava määrä liikearvoa. Segmenttietiedoissa yhtiö raportoi IFRS 8.33:n edellyttämän maantieteellisen analyysin tuotoista ja pitkäaikaisista varoista. Yhtiön esittämissä tiedoissa oli esitetty asiakassuhteisiin liittyvät aineettomat hyödykkeet, mutta sen sijaan tietoja liikearvosta ei esitetty.

Valvojan mukaan liikearvo olisi tullut sisällyttää maantieteellisiin tietoihin. IFRS 8.33(b) edellyttää, että tilinpäätöksessä esitetään tiedot pitkäaikaisista varoista lukuun ottamatta rahoitusinstrumentteja, laskennallisia verosaamisia, työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuusjärjestelyihin liittyviä varoja ja velkoja sekä vakuutus sopimuksista syntyviä oikeuksia, jotka sijaitsevat valtiossa, jossa on yhteisön kotipaikka tai jotka sijaitsevat muissa maissa, joissa yhteisöllä on varoja. Jos yksittäisessä maassa sijaitsevat varat ovat olennaisia, niistä on esitettävä erilliset tiedot. Lisäksi IFRS 8 BC56 ohjeistaa, että aineettomat hyödykkeet esitetään pitkäaikaisina varoina.

Uusien, mutta ei vielä voimassa olevien standardien esittäminen tilinpäätöksessä (päätös 0213–12)

Päätös 0213–12 koskee uusien, mutta ei vielä voimassa olevien standardien esittämistä tilinpäätöksessä. Yhtiö raportoi tilinpäätöksessään, että se oli ottanut huomioon kaikki IASB:n myöntämät uudet standardit ja tulkinnot sekä standardimuutokset, jotka eivät olleet vielä voimassa ja joita yhtiö ei ollut vielä soveltanut. Yhtiö arvioi tilinpäätöksessään standardien vaikutuksia tilinpäätökseen. Yhtiö sisällytti tilinpäätöksensä liitetietoihin tarvittavat tiedot uusista standardeista ja tulkinnoista, jotka olivat EU:n hyväksymiä. Tietoja jo annetuista, mutta ei vielä EU:n hyväksymistä standardeista ei annettu.

Valvoja katsoi, että yhtiön olisi pitänyt esittää tiedot myös niistä standardeista, jotka eivät vielä olleet EU:n hyväksymiä. IAS 8.30:n mukaan silloin, kun yhteisö ei ole soveltanut uutta IFRS-standardia, joka on julkaistu mutta ei vielä voimassa, yhteisön on esitettävä tilinpäätöksessään tämä seikka, sekä tiedossa ja kohtuudella arvioitavissa oleva informaatio, jolla on

merkitystä arvioitaessa uuden IFRS-standardin käyttöönoton vaikutusta yhteisön tilinpäätökseen kaudella, jolla sitä sovelletaan ensimmäistä kertaa. Tässä tapauksessa yhtiötä koskevat standardit olivat IAS 19 Työsuhde-etuudet, IFRS 10 Konsernitilinpäätös, IFRS 11 Yhteisjärjestelyt sekä IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen. Kyseisillä standardeilla olisi voinut olla olennaista vaikutusta yhtiön tilinpäätöksessä. IAS 1.112(c) edellyttää, että liitetiedoissa tulee esittää tiedot, joita ei esitetä muualla tilinpäätöksessä, mutta joilla on merkitystä jonkin tilinpäätöslaskelman ymmärtämisen kannalta. Erityisesti muutokset IAS 19:ssä olisivat olleet yhtiön kannalta keskeisiä.

13th Extract from the EECS's database of enforcement (Markkinat 2/2013)

Päätös rahoituskulujen kirjaamisesta jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista rahoitusveloista (päätös 0113–01)

Päätös 0113–01 käsittelee jaksotettuun hankintamenoön arvostettavien rahoitusvelkojen rahoituskulujen kirjaamista rakennus- ja kiinteistösijoitus-alalla toimivassa yhtiössä. Toukokuussa 2008 yhtiö järjesteli uudelleen merkittävän osan lainoistaan. Heinäkuussa 2008 kovenanttien rikkoutumisen seurauksena yhtiö jätti vapaaehtoisin konkurssihakemuksen. Paikallisen lainsäädännön mukaan yhtiö saattoi konkurssihakemuksesta huolimatta jatkaa toimintaansa oikeuden nimittämän hallinnoijan luvalla. Maaliskuussa 2011 tuomioistuimien hyväksyi ehdotetun sopimuksen velkojen uudelleenjärjestelystä.

Vuoden 2010 tilinpäätöksessä yhtiö ei kirjannut lainoista rahoituskuluja tuloslaskelmaan. Yhtiö perusteli menettelyään sillä, että konkurssilainsäädännön mukaan rahoituskulujen kerryttäminen keskeytyy konkurssitilanteessa ja että koska tuomioistuimen päätös ei ollut voimassa tilinpäätöksen julkaisupäivänä, kirjattavien korkokulujen määrään liittyi epävarmuutta. Kun sopimus velkojen uudelleenjärjestelystä hyväksyttiin maaliskuussa 2011, yhtiö katsoi, että velkojen ehdot olivat siinä määrin muuttuneet, että kyseessä oli uusi velka. Yhtiö kirjasi vanhojen velkojen kirjanpitoarvon ja uusien ehtojen mukaisten velkojen käypien arvojen välisen erotuksen muun laajan tuloksen eriin.

Valvojan mielestä yhtiön kirjanpitokäsittely ei ollut IAS 39:n mukainen. Valvoja vaati yhtiötä IAS 8.42:n mukaan takautuvasti kirjaamaan virheen korjauksena 354 miljoonan euron rahoituskulut jaksotettuina konkurssiin hakeutumisen ja tuomioistuimen päätöksen väliselle ajalle. Valvoja katsoi, ettei konkurssilainsäädäntö muuta rahoitusvelkojen kirjanpitokäsittelyä. Yhtiö jatkoi toimintaansa konkurssihakemuksesta huolimatta toiminnan jatkuvuus-periaatteen mukaisesti, joten sen olisi tullut kirjata rahoitusvelat jaksotettuun hankintamenoön efektiivisen koron menetelmällä.

Päätös aineettoman hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan rajoittamattomuudesta (päätös 0113–02)

Päätös 0113–02 käsittelee aineettoman hyödykkeen taloudellista vaikutusaikaa. Yhtiö oli muuttanut aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvän, ulkopuolelta hankitun asiakassuhteen taloudellisen vaikutusajan rajallisesta rajoittamattomaksi. Yhtiö perusteli päätöstään sillä, että IAS 38:88:n mukaan aineettoman hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan katsotaan olevan rajoittamaton silloin, kun ei ole olemassa ennakoitavissa olevaa rajaa sille ajanjaksolle, jonka aikana omaisuuserän odotetaan kerryttävän yhteisölle nettorahavirtaa. Yhtiön mielestä monet syyt olivat johtaneet siihen, että oli mahdotonta ennakoida asiakassuhteiden taloudellista vaikutusaikaa.

Valvoja oli sitä mieltä, että asiakassuhteiden taloudellisen vaikutusajan muuttaminen rajallisesta rajoittamattomaksi ei ollut IAS 38:n mukaista. Vaikeudet määrittää aineettoman hyödykkeen taloudellista vaikutusaikaa eivät saa johtaa siihen, että taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton (IAS 38 BC65(a)). IAS 38:n mukaan aineettoman hyödykkeen taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton ainoastaan, jos ei ole olemassa ennakoitavissa olevaa rajaa sille ajanjaksolle, jonka aikana omaisuuserän odotetaan kerryttävän nettorahavirtaa. Yhtiön asiakassuhteet liittyivät yksityishenkilöihin, joten valvojan mielestä asiakassuhteet olivat ajallisesti rajallisia.

Päätös palvelutoimilupajärjestelyjen (IFRIC 12) tuottojen ja kulujen esittämisestä (päätös 0113–03)

Päätös 0113–03 käsittelee palvelutoimilupajärjestelyjen tuottojen ja kulujen esittämistä. Yhtiö oli mukana useiden toimialojen infrastruktuurin rakentamisessa, ylläpidossa ja hallinnoimisessa. Yhtiö sovelsi vuoden 2010 IFRS-tilinpäätöksessään erilaisia laatimisperiaatteita rakentamis- ja ylläpitotyöstä vastikkeena saamiinsa oikeuksiin, riippuen oikeuksien luonteesta. Oikeudet kirjattiin aineettomiksi hyödykkeiksi tai rahoitusvaroihin kuuluviksi eriksi. Yhtiö ei kirjannut kuluja laajaan tuloslaskelmaan tuottamistaan palveluista. Yhtiö perusteli tätä sillä, että rakentamisen suoritti kolmas osapuoli omaan lukuunsa, ja siten yhtiön ei tullut soveltaa IAS 11:ta Pitkäaikaishankkeet. Tuottoja ja kuluja ei kirjattu, koska yhtiöllä ei ollut hankkeeseen liittyviä tuottoja tai kuluja.

Valvoja oli sitä mieltä, että IFRIC 12:ta sovellettaessa yhtiön on kirjattava laajaan tuloslaskelmaan hankkeeseen liittyvät tuotot ja kulut riippumatta siitä, onko rakentaja ja ylläpitäjä yhtiö itse vai alihankkija. Valvojan näemyksen mukaan yhtiö toimi hankkeessa päämiehenä eikä agenttina.

Päätös IAS 36:n mukaisten käyttöarvolaskelmien laatimisesta (pää-tös 0113–04)

Päätös 0113–04 käsittelee liikearvotestauksen käyttöarvolaskelmia. Yhtiöllä oli taseessaan liikearvoa, joka oli yli 100 % sen omasta pääomasta. Yhtiöllä oli liikearvon testausta varten useita rahavirtaa tuottavia yksiköitä. Arvonalentumistestaus suoritettiin käyttöarvon pohjalta, jolloin rahavirtaennusteisiin sisältyivät kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön kustannukset sekä osa yhtiön myynti-, yleis- ja hallinnon kustannuksista. Rahavirtaennusteisiin ei kuitenkaan sisältynyt yhtiön myyntijohtajan, henkilöstöjohtajan, talousjohtajan ja viestintäjohtajan kustannuksia. Yhtiö perusteli asiaa siten, että näiden yhtiötasoisten johtajien aiheuttamat kustannukset eivät hyödyttäneet yksittäisiä rahavirtaa tuottavia yksiköitä vaan ainoastaan kokonaisuudessaan yhtiötasoa.

Valvoja oli sitä mieltä, että näiden kulujen kohdistamatta jättäminen rahavirtaa tuottaville yksiköille ei ollut IAS 36:n mukaista ja että kaikki rahavirrat tulee ottaa huomioon rahavirtaennusteissa. IAS 36.39(b):n mukaan kaikki rahavirrat, jotka vääjäämättä syntyvät omaisuuserien jatkuvasta käytöstä saatavan rahavirran kerryttämiseksi ja jotka ovat kohdistettavissa järkevällä ja johdonmukaisella tavalla, tulee kohdistaa rahavirtaa tuottaville yksiköille. Yhtiö oli sisäisessä raportoinnissaan kohdistanut kaikki kulut rahavirtaa tuottaville yksiköille.

Päätös virheen olennaisuuden arvioinnista (pää-tös 0113–05)

Päätös 0113–05 käsittelee virheen olennaisuuden arviointia. Yhtiö on rahoituslaitos, joka tarjoaa pankkipalveluja ja sijoitus- ja rahoitusratkaisuja asiakkailleen. Yhtiö omistaa joitakin kiinteistöjä, jotka se oli luokitellut sijoituskiinteistöiksi IAS 40:n mukaisesti. Yhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteen mukaan nämä arvostetaan hankintamenoon.

Vastoin yhtiön laatimisperiaatetta arvostaa sijoituskiinteistöt hankintamenoon yhtiö oli arvostanut yhden sijoituskiinteistön käypään arvoon ja kirjannut arvostuseron tulosvaikutteisesti. Yhtiön tulos verojen jälkeen oli -1,6 miljoonaa euroa, sisältäen sijoituskiinteistön arvonorotuksen, jolla oli + 0,6 miljoonan euron positiivinen vaikutus tulokseen. Koska yhtiön tulos oli tappiollinen, positiivisesti vaikuttavalla arvonorotuskirjauksella oli merkittävä tulosta parantava vaikutus.

Valvoja vaati yhtiötä korjaamaan virheen. IAS 8.42:n mukaan merkittävät virheet tulee korjata takautuvasti seuraavassa tilinpäätöksessä.

Päätös lähipiiriä koskevien tietojen antamisesta osavuositarkastuksessa (pää-tös 0113–06)

Päätös 0113–06 käsittelee yhtiötä, jossa yhdellä osakkeenomistajalla on 64 %:n omistusosuus ja äänivalta yhtiössä. Yhtiön vahvan likviditeetin vuoksi yhtiö päätti ostaa yhtiö X:n osakkeita alkuvuodesta 2011. Samassa

yhteydessä yhtiö oli tehnyt kyseisistä X:n osakkeista optiosopimuksen yhtiön suuren omistajan kanssa siltä varalta, että X:n osakkeiden kurssi tunnustavasti heikkenee. Sopimus oli voimassa noin huhtikuuhun 2011 asti, ja siinä sovittiin määräysvaltaomistajan ostavan X:n osakkeet yhtiöltä yhtiön niin halutessa.

Optiosopimuksen voimassaoloaikana X:n osakkeiden kurssi heikkeni, ja suuri omistaja osti osakkeet yhtiöltä markkinahintaa korkeampaan hintaan huhtikuussa 2011. Yhtiö ei osavuositarkastuksensa 31.3.2011 ja 30.6.2011 lähipiiritapahtumissa raportoinut asiasta mitään.

IAS 34.15:n mukaan yhtiön on sisällytettävä osavuositarkastukseensa selostus sellaisista tapahtumista ja liiketoimista, jotka ovat merkittäviä niiden muutosten ymmärtämiseksi, joita yhteisön taloudellisessa asemassa ja tuloksessa on tapahtunut viimeisimmän tilikauden päättymisen jälkeen. Viimeisimmässä vuositilinpäätöksessä esitetyt merkitykselliset tiedot on päivitettävä näitä tapahtumia ja liiketoimia koskevilla tiedoilla.

Jos yhteisöllä on ollut lähipiiriliiketoimia tilinpäätöksen kattamilla kausilla, sen on IAS 24.18:n mukaan esitettävä tilinpäätöksessään tiedot lähipiirisuhteen luonteesta sekä annettava tarvittavat tiedot kyseisistä liiketoimista ja avoimista saldoista.

Valvojan mukaan yhtiön tilinpäätöksistä ei käynyt ilmi olennaiset muutokset taseen muissa rahoitusvaroissa eikä tietoja suuren omistajan kanssa tehdystä optiosopimuksesta. Osavuositarkastus 31.3.2011 ei ollut IAS 34.15B:n ja IAS 24.18–19:n mukainen.

Päätös liiketoiminnan määritelmästä (päätös 0113–07)

Päätös 0113–07 käsittelee yhtiötä, joka toimii merenkulkualalla ja jonka omistamia aluksia käytetään muun muassa autojen ja muun vastaavan rahdin kuljettamiseen. Kesäkuussa 2010 yhtiö hankki B:n koko osakekannan A:lta. B:n merenkulkualaan liittyvät sijoitukset koostuivat osakkeista holdingyhtiöihin (C1–C4, B:n omistus 100 %). Nämä yhtiöt omistivat osuuksia erityystarkoitusta varten perustetuista yksiköistä (D1–D4), jotka osaltaan omistivat ja liikennöivät jokainen yhtä tai kahta alusta.

Yhtiö B:llä ei ollut henkilökuntaa, ja vähäisiä johtamiseen liittyviä tehtäviä lukuun ottamatta yhtiö oli ulkoistanut toimintansa. Yhtiö A:ssa työskentelevien henkilöiden työnantaja oli erillinen hallintoyhtiö, joka ei ollut osa hankintaa. Yhtiöillä D1–D4 oli sopimukset hallintoyhtiön kanssa laivanvuokrauspalveluista ja laivojen ostojen ja myyntien järjestämisestä.

Yhtiö käsitteli hankinnan omaisuuserien hankintana. Yhtiö kirjasi maksetun vastikkeen ja hankintaan liittyvät kulut hankittujen laivojen hankintamenoksi. Yhtiön mukaan B ei ollut IFRS 3:n mukainen liiketoiminta, koska kaikki yhtiön johtamiseen liittyvät toiminnot oli ulkoistettu.

Valvojan mukaan hankinta olisi tullut käsitellä IFRS 3:n mukaan liiketoimintojen yhdistämisenä. Yhtiön tuli arvostaa laivat käypään arvoon, kirjata hankintaan liittyvät menot kuluksi hankinnan yhteydessä, kirjata laskennalliset verot ja hankinnasta syntyvä liikearvo. IFRS 3:n soveltamisohjeistuksen mukaisesti sillä ei ole merkitystä, että yhtiö oli ulkoistanut suuren osan toimintoja. Arvioinnin tulisi perustua siihen, pystyykö jokin markkinaosapuoli johtamaan ja hallitsemaan kyseistä toisiinsa liittyvien osien muodostamaa kokonaisuutta liiketoimintana.

Päätös rahoitusinstrumenttien käyvistä arvoista annettavista liitetiedoista (päätös 0113–08)

Päätös 0113–08 käsittelee yhtiötä, joka on holdingyhtiö ja harjoittaa pankkitoimintaa tytäryrityksensä kautta. Vuonna 2010 vakavaraisuusvalvoja perui yhtiön toimiluvan. Erityisesti puutteita oli kaupankäyntitoiminnan riskienhallinnassa ja johdannaisten arvostuksessa, ja tästä syystä pankin vakavaraisuusvaatimus oli laskettu ja raportoitu väärin.

Pankin kaupankäyntitarkoituksessa olevan johdannaissalkun varoista oli 80 % luokiteltu tasolle 3 käyvän arvon hierarkiassa ja vastaavasti kaupankäyntitarkoituksessa olevista rahoitusveloista oli 60 % luokiteltu tasolle 3. Yhtiön mukaan tason 3 käyttö oli tarpeellista, koska johdannaisten markkinat eivät olleet aktiiviset.

Yhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaate tältä osin oli kirjata alkuperäisen hankintahinnan ja sisäisen mallin mukaisesti lasketun arvon erotus laajan tuloksen eriin alkuperäisenä hankintapäivänä (day one gain/loss). Vuoden 2008 tilinpäätöksessä oli maininta, etteivät nämä erät olleet merkittäviä. Myöhemmissä tilinpäätöksissä mainintaa ei enää ollut.

Valvojan mukaan yhtiö ei noudattanut IAS 39.AG76:ta, joka käsittelee käypien arvojen hierarkian tason 3 käyttöä tilanteessa, jossa markkinainformaatiota oli saatavilla. Niissä tapauksissa, joissa yhtiön oli mahdollista soveltaa tasoa 3, se ei kuitenkaan täyttänyt IFRS 7:n vaatimuksia taso 3:sta koskevien liitetietojen esittämisestä. Yhtiön tapa kirjata alkuperäisellä hankintahetkellä voittoa tai tappiota (day one gain / loss) ei myöskään ollut IAS 39.AG64:n mukainen.

Päätös liikearvon arvonalentumistestauksesta (päätös 0113–09)

Päätös 0113–09 käsittelee liikearvotestauksessa käytettyä diskonttauskorkoa ja rahavirtaennusteita. Yhtiö käytti liikearvon arvonalentumistestauksessa diskonttauskorkoa, johon sisältyvä vieraan pääoman kustannus oli laskettu keskiarvona yhtiön lainakannan kustannuksesta kuitenkin ilman pitkäaikaista pääomalainaa. Yhtiö esitti liitetiedoissa verojen jälkeen olevan diskonttauskoron.

Yhtiön liikearvotestauksessa käyttämät rahavirtaennusteet poikkesivat merkittävästi aiemmin toteutuneista, eivätkä ne perustuneet johdon hyväksymiin budjetteihin.

Valvojan mielestä yhtiön olisi diskonttauskorkoa määrittäessään tullut ottaa huomioon myös pääomalainan korko. Diskonttauskoron vieraan pääoman kustannuksen tulee kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aikaravosta sekä omaisuuseräkohtaisia riskejä. Yhtiön tulee liitetiedoissa esittää ennen veroja oleva diskonttauskorko. Valvojan mielestä ennakoituja rahavirtaennusteita tuli myös oikaista. Korjausten seurauksena yhtiö kirjasi liikearvon arvonalentumisen.

Päätös omaisuuserän poistopohjasta ja jäännösarvosta (päätös 0113–10)

Päätös 0113–10 käsittelee omaisuuserän poistopohjan ja jäännösarvon määrittämistä. Yhtiö sekä omisti että operoi huoltoaluksia ja merenalaisia aluksia. Alusten taloudelliseksi kokonaisvaikutusajaksi oli arvioitu 30 vuotta, mutta taloudelliseksi vaikutusajaksi oli määritetty 20 vuotta, koska yhtiön periaatteena oli myydä alukset 20 vuoden käytön jälkeen. Yhtiö arvioi alusten jäännösarvon olevan 50 % hankintahinnasta, ja sen arvioitiin pysyvän samana taloudellisen vaikutusajan eli 20 vuotta. Koska alusten jäännösarvon osuus oli merkittävä, oli sillä vaikutusta poistopohjaan. IAS 16.53:n mukaan omaisuuserän poistopohjaa määritettäessä vähennetään omaisuuserän jäännösarvo. IAS 16.54:n mukaan jos jäännösarvo kasvaa yhtä suureksi tai suuremmaksi kuin omaisuuserän kirjanpitoarvo, on omaisuuserästä tehtävä poisto nollan suuruinen.

Valvoja ei hyväksynyt yhtiön laskentatapaa. Valvojan mielestä jäännösarvon määrää kunkin tilikauden lopussa määritettäessä on arvioissa otettava huomioon alusten myyntihinta, jolla ne myytäisiin sinä hetkenä olettaen, että alukset olisivat 20 vuotta vanhoja. Arvion jäännösarvosta tulee vastata samanlaisten 20 vuotta vanhojen alusten markkinahintaa vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla.

12th Extract from the EECS's database of enforcement (Markkinat 4/2012)

Päätös aineettomien hyödykkeiden aktivoinnista taseeseen (päätös 0112–01)

Valvontapäätös 0112–01 käsittelee aineettomien hyödykkeiden aktivointia. Yhtiö on rekrytointipalvelujen tarjoaja. Vuoden 2009 tilinpäätös sisälsi tase-erän ”hakijatietokanta” (candidate database). Se on sisäisesti aikaansaatu aineeton hyödyke, joka liittyy hakijoiden identifiointiin ja rekrytointiin.

Yhtiö oli määritellyt laatimisperiaatteissaan, että kustannukset, jotka liittyvät välittömästi ”hakijatietokannan” aikaansaamiseen, kirjataan aineettomiin hyödykkeisiin. Välittömät kustannukset sisälsivät henkilöstökuluja ja

ulkoisia kustannuksia, jotka liittyivät hakijoiden tunnistamiseen ja rekrytointiin.

Yhtiö vahvisti valvojalle, että tietokanta sisälsi kansainvälisten hakijoiden tietoja ja useimmat tunnistetut kustannukset liittyivät yksittäisten hakijoiden tietojen keräämiseen. Tietokannan järjestelmän kehityskulut olivat vain pieni osa aineettoman hyödykkeen kokonaiskustannuksista.

IAS 38.63 kieltää merkitsemästä taseeseen sisäisesti aikaansaatuja brändejä, lehtien nimiä, julkaisunimikkeitä, asiakasluetteloja ja muita tosiasialliselta luonteeltaan samankaltaisia eriä. Valvoja katsoi, ettei yhtiö ollut noudattanut IAS 38:n vaatimuksia merkitessään taseeseen ”hakijatietokantaa” aineettomaksi hyödykkeeksi. Valvojan mukaan ”hakijatietokanta” oli sisällöltään samanlainen kuin sisäisesti aikaansaatua asiakasluettelo, ja näin ollen sen merkitseminen taseeseen aineettomaksi hyödykkeeksi oli kielletty IAS 38:n mukaan. Valvoja katsoi, että tietoja oli kerätty asiakassopimusten turvaamiseksi ja siitä syystä niillä nähtiin olevan samankaltaisen luonne asiakasluetteloiden kanssa.

Päätös tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin liittyen (päätös 0112–03)

Valvontapäätös 0112–03 käsittelee tilinpäätöksessä esitettyjä tietoja sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin liittyen. Yhtiö on ulkoisesti johdettu ”suljettu kiinteistösijoitusrahasto” (close-ended real estate investment fund), jonka omistama sijoituskiinteistösalkku koostuu pääasiassa jakelulaitoksista (distribution facilities). Konsernitilinpäätöksessä (2010) sijoituskiinteistöt arvostettiin käypään arvoon ja niiden osuus oli lähes 97 % konsernin taseesta. Konsernitilinpäätöksen liitetietojen perusteella yhtiö oli soveltanut IAS 40:n mukaista käyvän arvon mallia sijoituskiinteistöjen arvostamiseen. Yhtiö tarkensi liitetiedoissa, että sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostamisessa oli käytetty International Valuation Standards Councilin (IVSC) määritelmän mukaista riippumatonta arvioitsijaa. Yhtiön mukaan käyvät arvot perustuivat pitkälti erilaisiin valuaatiomenetelmiin. Yhtiö toteasi, että tällaiset arviot ovat luonteeltaan subjektiivisia ja todelliset arvot voitaisiin määrittää ainoastaan myyntitransaktion yhteydessä.

Valvoja katsoi, etteivät annetut tiedot käytetyistä arvostusmenetelmistä ja niiden oletuksista olleet riittäviä eivätkä ne täyttäneet IAS 1:n ja IAS 40:n vaatimuksia. Yhtiötä pyydettiin parantamaan kuvauksiaan ja muita esitettäviä tietoja sen osalta, mitä merkittäviä oletuksia se käytti määrittäessään sijoituskiinteistöjen käypää arvoa. Lisäksi valvojan mielestä yhtiön olisi pitänyt esittää myös muita tietoja, esimerkiksi kirjanpitoarvojen herkkyysskäytetyille menetelmille.

Päätös tulouttamisesta (päätös 0112–04)

Valvontapäätös 0112–04 käsittelee tuloutusta. Yhtiö on rakennusalan toimija, joka ostaa maata asuntojen rakentamista varten. Yhden liiketoimin-

ta-alueen tehtävänä on tunnistaa ja hankkia maa-alueita, joihin se tulee rakentamaan asunto-osuuskunnan (a housing cooperative) omistamia asuntoja. Tällaisessa hankkeessa yhtiö myy maa-alueen asunto-osuuskunnalle ennen rakentamisen aloittamista. Asunto-osuuskunta on rakennuksen virallinen omistaja myös rakennusprosessin päätyttyä. Yhtiö kuitenkin takaa rakennuksen rakentamisen ja osuuksien myymisen asunto-osuuskunnalle. Yhtiö sitoutuu ostamaan kaikki osuudet, joita ei saada myytyä. Lisäksi se tarjoaa hintatakuun, jonka mukaan asunto-osuuskunta ei ole vastuussa siitä, mikäli budjetoidut rakennuskustannukset ylittyvät rakennusaikana.

Yhtiö kirjasi tuotot koko projektista maan omistuksen siirryttyä asunto-osuuskunnalle. Tuotot kaudelta sisälsivät voiton valmiista projektista, vaikka rakennus ei ollut vielä valmistunut. Yhtiön mukaan maa-alueen omistuksen siirtyminen on verrattavissa tavaroiden myyntiin, mikä täyttää IAS 18.14 (a–b) vaatimukset.

Valvoja oli eri mieltä yhtiön kanssa. IAS 18.14 (a) edellyttää, että yhteisö on siirtänyt tavaroiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ostajalle, jotta tuotot voidaan kirjata. Valvojan mukaan IAS 18.14 (a–b) vaatimukset eivät täytyneet, eikä tuottoja olisi saanut kirjata maa-alueen siirtymässä asunto-osuuskunnalle. Valvojan mielestä yhtiölle jäi merkittäviä riskejä ja merkittävä määräysvalta myydyin maa-alueen ja rakennusprosessin osalta ja että yhtiön olisi pitänyt kirjata koko projekti siten, kuin se olisi rakentanut huoneistot omaan käyttöönsä. IAS 18:n ja IFRIC 15:n mukaan tulo olisi pitänyt kirjata, kun huoneistot olivat valmiita ja omistusoikeudet siirtyneet ostajille.

Päätös ylimmän operatiivisen päätöksentekijän ja toimintasegmentin tunnistamisesta (päätös 0112–05)

Valvontapäätös 0112–05 käsittelee ylimmän operatiivisen päätöksentekijän (CODM) ja toimintasegmentin tunnistamista. Yhtiö on merikuljetuksiin erikoistunut yritys, joka kuljettaa erilaisia kemikaaleja.

Yhtiö oli tunnistanut koko hallituksen ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi. Tärkeimmät operatiiviset ja strategiset päätökset tehtiin hallituksessa. Hallituksessa tehtäviin päätöksiin kuuluivat muun muassa investointipäätökset, alusten myyntiin ja hävittämiseen liittyvät päätökset sekä rahoituspäätökset. Hallitus seurasi yhtiön suorituskykyä ja kannattavuutta kuukausittain yhdisteltyjen lukujen perusteella. Hallitus sai myös päiväkohtaista tietoa tuotoista alusluokittain tietyn kaavan ("time charter equivalent", TCE) mukaan laskettuna.

Valvoja arvioi, että TCE voisi olla IFRS 8.5:n tarkoittama operatiivinen tulos, ja tällöin yhtiöllä voisi olla viisi toimintasegmenttiä perustuen alusluokkiin. Yhtiön mukaan tämän luvun ei kuitenkaan katsottu olevan soveltuva tuloksen tarkempaa seuranta varten. Luku ei esimerkiksi sisältänyt suurta osaa kuluista, joten sitä ei voisi rinnastaa operatiiviseen tulokseen. Aluksia ei myöskään ollut suunnattu tietäntyyppisiin rahteihin eikä liiketoi-

mintaa ollut organisoitu alusten koon tai säiliötyyppien mukaan. Täten yhtiö oli tunnistanut vain yhden toimintasegmentin ("chemical tankers").

Valvoja oli yhtiön kanssa samaa mieltä siitä, että hallitus oli yhtiön ylin operatiivinen päätöksentekijä. Yhtiön johto sai informaatiota yhtiön toiminnan tuloksesta vain vähän enemmän kuin hallitus. Valvoja totesi, että yhtiöltä saadut tiedot ja selostukset tukivat yhtiön johtopäätöksiä siitä, että hallitus oli ylin operatiivinen päätöksentekijä ja siitä, että koko laivakanta edusti yhtä toimintasegmenttiä. Yhtiön valitsemaa toimintasegmentin määrittelyä tuki muun muassa se, ettei yhtiössä ollut IFRS 8.9:n tarkoittamia segmenttijohtajia.

Päätös omaisuuserien arvonalentumisesta: Käyttöarvoa määritettäessä käytetty diskonttauskorko (päätös 0112–06)

Valvontapäätöksessä 0112–06 yhtiö määritteli liikearvon arvonalentumistestauksessa käyttöarvon rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU) käyttäen diskontatun rahavirran menetelmää. Diskonttauskorkona yhtiö käytti painotettua pääoman kustannusta (WACC), joka oli laskettu oman pääoman ja vieraan pääoman kustannusten painotettuna keskiarvona. Oman pääoman kustannus oli määritelty Capital Asset Pricing Model:illa (CAPM).

Valvojan mielestä diskonttauskorkoa ei ollut laskettu IAS 36:n vaatimusten mukaan, sillä diskonttauskoron komponenttien määrittelyssä oli virheitä, jotka johtivat liian alhaiseen diskonttauskorkoon ja siten liian korkeaan käyttöarvoon. Virheet liittyivät kuuteen eri asiaan: valuuttamääräisten erien käsittelyyn, markkinariskipreemioon, betaan, vieraan pääoman kustannuksen laskemiseen, vieraan ja oman pääoman suhteen laskemiseen ja CGU-kohtaisen diskonttauskoron määrittämiseen.

Päätös liikearvon arvonalentumistestauksesta (päätös 0112–07)

Valvontapäätös 0112–07 käsittelee liikearvon arvonalentumistestausta. Vuoden lopussa toteutetun liikearvon arvonalentumistestauksen perusteella yhtiö ei havainnut arvonalentumistappion kirjaustarvetta. Yhtiö määritteli käyttöarvon diskontatun rahavirran menetelmällä käyttäen diskonttauskorkonaan 11 %. Yhtiö ei ollut esittänyt tilinpäätöksessään herkkyysanalyysiä keskeisistä oletuksista.

Yhtiö laati valvojan pyynnöstä herkkyysanalyysin, jonka mukaan 15 %:n diskonttauskorko ei olisi johtanut arvonalentumiseen. Sen sijaan kahden rahavirtaa tuottavan yksikön osalta 14 %:n diskonttauskorko olisi johtanut arvonalentumiseen. Yhtiö oli kuitenkin sitä mieltä, ettei mikään jokseenkin mahdollinen muutos diskonttauskorossa johtaisi arvonalentumiseen, ja täten sen ei olisi tarvinnut esittää herkkyysanalyysiä.

Valvoja katsoi, että yhtiön olisi tullut esittää tilinpäätöksessään herkkyysanalyysi kaikkien keskeisten oletusten osalta.

Päätös liikearvon arvonalentumistestauksesta (päätös 0112–08)

Valvontapäätöksessä 0112–08 yhtiön rahavirtaa tuottaville yksiköille laaditut arvonalentumistestaukset perustuivat johdon hyväksymiin budjetteihin. Rahavirtaennusteet oli laskettu siten, että kauden budjetoituun tulokseen oli lisätty poistot. Käyttöpääoman muutosta ja investointeja ei ollut otettu huomioon.

Yhden rahavirtaa tuottavan yksikön vuoden 2010 toteutuneet rahavirrat olivat olleet negatiiviset ja huomattavasti alemmalla tasolla kuin kyseiselle kaudelle budjetoidut rahavirrat. Yhtiön johto kasvatti vuodelle 2011 laatimiensa ennusteiden tasoa ilman perusteluita. Yhtiö ei pystynyt perustelemaan, miksi sen aiemmat ennusteet olivat poikenneet toteutuneista rahavirroista. Tästä syystä valvojalle syntyi epäily yhtiön kyvystä laatia realistisia budjetteja.

Koska yhtiö ei pystynyt perustelemaan rahavirtaennusteiden pohjana olevia oletuksia ja koska yhtiön johto oli aiemmin laatinut ylioptimistisia ennusteita, oli valvoja sitä mieltä, että rahavirtaennusteet eivät perustuneet järkeviin ja perusteltavissa oleviin oletuksiin (IAS 36.33(a)).

IAS 36.39:n mukaan rahavirtaennusteiden tulee sisältää (a) omaisuuserän jatkuvasta käytöstä saatavat ennakoidut rahavirrat, (b) rahavirrat, jotka vääjäämättä syntyvät omaisuuserän jatkuvasta käytöstä saatavan rahavirran kerryttämiseksi ja (c) mahdolliset nettorahavirrat, jotka saadaan tai maksetaan omaisuuserän luovutuksesta sen taloudellisen vaikutusajan päättyessä. Vaikka käyttöarvolaskelmien rahavirtaennusteet eivät sisällä tulevaisuudessa tehtäviä uudelleenjärjestelyjä, joihin yhtiö ei ole vielä sitoutunut, oli valvojan mielestä epätodennäköistä, että mitään investointeja ei tarvittaisi pitämään rahavirtaa tuottavan yksikön omaisuuseriä sen nykyisessä kunnossaan. Siksi valvoja katsoi, että yhtiön laatimat rahavirtaennusteet eivät olleet myöskään IAS 36.39:n mukaisia.

Päätös rahavirtaa tuottavien yksiköiden tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista (päätös 0112–09)

Valvontapäätös 0112–09 käsittelee rahavirtaa tuottavien yksiköiden tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja. Yhtiö toimii viidellä eri toimialalla, jotka se on tunnistanut toimintasegmenteikseen ja sillä on tuotevalikoimassaan yli 60 brändiä. Yhtiön tilinpäätöksessä vuodelta 2010 esitettiin brändeistä ja tuotemerkeistä brutto- ja nettokirjanpitoarvot toimintasegmenteittäin, mutta ei rahavirtaa tuottavien yksiköiden osalta. Vastaavia tietoja ei ollut esitetty liikearvosta.

Valvoja katsoi, että yhtiön esittämät tiedot liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden kohdistamisesta rahavirtaa tuottaville yksiköille eivät vastanneet IAS 36.134:n vaatimuksia. Koska liikearvon, brändien ja tuotemerkkien kirjanpitoarvot olivat merkittäviä, tietojen luottamuksellisuuteen vetoaminen ei ollut pätevä syy jättää tietoja esittämättä.

11th Extract from the EECS's database of enforcement (Markkinat 3/2011)

Päätös tytäryhtiön luokittelusta myytävissä oleviin omaisuuseriin (päätös 0211–02)

Valvontapäätös 0211–02 käsittelee tytäryhtiön luokittelua tilinpäätöksessä suunnitellun luovutuksen yhteydessä. Yhtiö oli luokitellut tytäryhtiön myytävänä olevaksi omaisuuseräksi ja esittänyt tytäryhtiön tuloksen lopetettuina toimintoina tilinpäätöksissä 2008 ja 2009. Vuoden 2008 tilinpäätöksen mukaan yhtiökokous oli antanut yhtiön johdolle valtuutuksen myydä 51 % tytäryhtiön osakkeista. Tämä tilinpäätöskäytäntö jatkui myös tilinpäätöksessä 2009 ja huomattavasti kauemmin kuin IFRS 5:n salliman 12 kuukautta. Yhtiö jatkoi samaa menettelytapaa kolmessa osavuositarkastuksessa vuonna 2010.

Valvoja katsoi, että tytäryhtiön esittäminen myytävissä olevissa pitkäaikaisissa omaisuuserissä ja lopetetuissa toiminnoissa tilinpäätöksessä 2009 ja osavuositarkastuksissa vuonna 2010 ei enää vastannut IFRS 5:n vaatimuksia. Yhtiö ei noudattanut IFRS 5:n kappaleiden 7 ja 8 kriteereitä. Omaisuuserän on oltava välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan tällaisten omaisuuserien myynnissä yleisin ja tavanomaisin ehdoin. Lisäksi valvoja katsoi, että yhtiökokouksen valtuutus myydä tytäryhtiö vuonna 2008 oli myönnetty vain yhdeksi vuodeksi ja sitä ei ollut pidennetty seuraavassa yhtiökokouksessa vuonna 2009.

Päätös myyntisaatavien arvonalentumisista tilinpäätöksessä (päätös 0211–03)

Valvontapäätös 0211–03 käsittelee myyntisaatavista tehtäviä arvonalennuksia. Tilinpäätöspäivänä 31.12.2009 yhtiöllä A oli 90 päivää erääntynyt saaminen yhtiöltä B, joka kuului yhtiön A lähipiiriin (pääomistajan tytäryhtiö). 31.3.2010 saaminen oli vielä avoin ja erääntymisestä oli 180 päivää. Yhtiön B tulos oli ollut tappiollinen vuosina 2008 ja 2009 ja sen toiminnan jatkuminen oli riippuvainen sen ainoan osakkeenomistajan rahallisesta tuesta. Tilintarkastaja oli antanut vuoden 2009 tilinpäätöksestä mukautetun tilintarkastuskertomuksen, joka koski yhtiön B kykyä jatkaa toimintaa.

Yhtiö A myönsi, että näyttöä myyntisaamisen arvon alentumisesta oli mahdollisesti olemassa, mutta yhtiö A ei ollut sitä arvioinut. Valvojan mukaan objektiivista näyttöä myyntisaamisen arvonalentumistappion syntyisestä oli kuitenkin olemassa, koska yhtiö B ei ollut selvinnyt velvoitteistaan yhtiö A:ta kohtaan ja koska yhtiöllä B oli vakavia taloudellisia ongelmia (IAS 39.59(a)(b)). Valvontapäätöksen mukaan yhtiö A oli epäonnistunut arvonalentumisten arvioinnissa eikä ollut noudattanut IAS 39.63:n vaatimuksia.

Päätös toimintasegmenttien yhdistelystä (päätös 0211–04)

Valvontapäätös 0211–04 koskee toimintasegmenttien yhdistelyä raportoitaviksi segmenteiksi. Yhtiö esitti tilinpäätöksessä 2009 kolme raportoitavaa segmenttiä. Toimintasegmentit A ja B oli yhdistelty yhdeksi raportoitavaksi segmentiksi, kuten myös C, D ja E. Toimintasegmentti F raportoitiin erillisenä segmenttinä. Yhdistelyn perusteena olivat toimintasegmenttien samankaltaiset pitkäaikaiset taloudelliset ominaispiirteet sekä tuotteiden ja palveluiden samankaltainen luonne.

Yhtiö tarjoaa kuljetuspalveluita (henkilöliikenne). Toimintasegmentti A tarjoaa kuljetuspalveluita kaupungeissa, joissa kunta on tehnyt sopimuksen liikennöitsijän kanssa. Kunta siis maksaa sopimukseen liittyvistä palveluista palveluntarjoajalle. Toimintasegmentti B:n markkinat koostuvat isojen kaupunkien matkustajista, jotka maksavat ostamistaan palveluistaan suoraan kuljetusyhtiölle. Valvoja katsoi, että toimintasegmenteillä A ja B oli erilaiset asiakaskunnat. Tästä syystä nämä kaksi toimintasegmenttiä eivät täyttäneet IFRS 8:n kappaleen 12 (c) segmenttien yhdistelykriteeriä, joka vaatii, että yhdisteltävillä toimintasegmenteillä on samankaltaiset asiakastyypit tuotteilleen ja palveluilleen.

Päätös sijoituskiinteistöjen arvostamisesta (päätös 0211–06)

Valvontapäätös 0211–06 käsittelee sijoituskiinteistöjen arvostamista. Yhtiö on kiinteistöalalla toimiva yritys, joka on erikoistunut teollisuuskiinteistöihin. Sijoituskiinteistöt (sisältää myytävissä olevat) muodostavat yli 95 % yhtiön kokonaisvaroista. Yhtiö soveltaa sijoituskiinteistönsä arvostamiseen käyvän arvon menetelmää IAS 40.30:n mukaisesti. Yhtiön tilinpäätöksen ja puolivuotiskatsauksen mukaan kiinteistön käyvän arvon määräyksessä kiinteistö arvostetaan epäkuranttiusvähennyksellä vähennettyyn uudisarvoon (new-build -value less obsolescence) eikä odotettaviin vuokratuotoihin perustuen.

Arvot perustuivat riippumattoman arvioitsijan arvioon. Arvioitsija esitti, että uudisarvo oli määritelty yksityiskohtaisten arvostus- ja laskentamenetelmien avulla epäkuranttiusvähennyksellä vähennettynä. Arvioitsijan mukaan tämä laskentatapa oli moniulotteinen, mutta se antoi hyvin tarkan tuloksen laskentakohteesta.

Yhtiön mukaan sijoituskiinteistöjen käypä arvo on se hinta, johon kiinteistö voitaisiin vaihtaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä (IAS 40.36).

Teollisuuskiinteistöjen käyttäjillä on rajalliset mahdollisuudet valita vuokraamisen, ostamisen tai rakennuttamisen välillä, koska käyttöön liittyy yleensä erityisvaatimuksia. Yhtiön mukaan päätös vuokrata, ostaa tai rakennuttaa teollisuuskiinteistö perustuu kustannus-hyöty -analyysiin, jossa vuokratuottoja verrataan toisaalta uuden rakennuksen uudisarvoon ja toisaalta olemassa olevan rakennuksen epäkuranttiusvähennyksellä vähen-

nettyyn uudisarvoon. Teollisuuskiinteistöjen vuokramarkkinat ovat erittäin pienet, ja yhtiö oli yksi harvoista vuokralle antajista. Tästä syystä epäkuranttiusvähennyksellä vähennetty uudisarvo oli yhtiön mielestä tässä tapauksessa sopiva menetelmä käyvän arvon määrittämiseen.

Valvojan mukaan arvostus, joka pohjautuu epäkuranttiusvähennyksellä vähennettyyn uudisarvoon, ei heijasta sijoituskiinteistön käypää arvoa, koska käyvän arvon tulisi kuvastaa markkinaolosuhteita kuten IAS 40.38 edellyttää. Uudisarvo ei myöskään ota huomioon informaatiota eri lähteistä, kuten olemassa oleviin vuokrasopimuksiin perustuvista diskontatuista kassavirtaennusteista.

Päätös käyvän arvon muutosten esittämisestä tuloslaskelmassa (päätös 0211–08)

Valvontapäätös 0211–08 käsittelee käyvän arvon muutosten esittämistä tuloslaskelmassa. Yhtiö on kiinteistöyhtiö, joka esittää sijoituskiinteistöjen sekä johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset tuloslaskelmaansa välisummien ”liiketulos” ja ”rahoitustuotot ja -kulut, netto” jälkeen.

Valvoja katsoi, että vaikka IAS 1:ssä ei ole määräystä käyvän arvon muutosten esittämisestä tuloslaskelmassa, yhtiön tulisi muuttaa niiden esittämistä siten, että käyvän arvon muutokset otettaisiin huomioon liikeluksettessa (IAS 1 johtopäätösten perustelut, kappale 56). Valvojan mukaan sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset ovat normaalia toimintaa kiinteistöyhtiölle, joka on valinnut sijoituskiinteistöjen arvostamiseen käyvän arvon mallin. Valvoja oli myös sitä mieltä, että välisumman ”rahoitustuotot ja -kulut, netto” esittäminen on harhaanjohtavaa, jos se ei sisällä johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutoksia.

Päätös rahoitusinstrumenteista esitettävistä tiedoista (päätös 0211–09)

Valvontapäätös 0211–09 koskee kovenanteista esitettäviä tietoja. Yhtiö on ulkomailla toimiva palvelualan yritys, joka toimii globaalisti öljy- ja kaasumarkkinoilla. Vuoden 2008 lopulla yhtiön likviditeetti oli heikko. Johdon raportissa yhtiön maksuvalmiuden tilaa kuvailtiin epätyytyttäväksi. Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana tilanne heikkeni ja lainasopimukseen liittyvät kovenantit rikkoutuivat 31.3.2009. Hallitus hyväksyi tilinpäätöksen huhtikuun lopulla 2009.

Sekä johdon että tilintarkastajien raportit liittyen tilinpäätökseen 2008 korostivat toiminnan jatkuvuuteen liittyvää merkittävää riskiä. Yhtiöllä oli 31.12.2008 seitsemän eri valuuttamääräistä lainaa. Tilinpäätöksen liitetiedoissa yhtiö kertoi sanallisesti kovenanttiehtojen pääpiirteet, minkä lisäksi se kertoi, ettei kovenanteja ollut rikottu tilinpäätöspäivään mennessä. Kovenanttirajojen rikkoutuminen oli vuodenvaihteessa kuitenkin lähellä kasvavien ja omavaraisuusastevaatimusten vuoksi.

Valvojan mukaan yhtiön olisi pitänyt esittää tilinpäätöksessä 2008 yksityiskohtaisempaa tietoa jokaiseen lainaan tai lainaryhmään liittyvistä kovenanteista. Esitettäviin tietoihin kuuluu muun muassa euromäärä, jolla kovenanttirajat ylittyivät. Kovenanttiehtojen rikkoutuminen tilinpäätöksen jälkeen oli raportointikauden päättymisen jälkeinen tapahtuma, josta olisi tullut antaa IAS 10.21:n mukaiset tiedot.

10th Extract from the EECS's database of enforcement (Markkinat 1/2011)

Päätös rahoitusvelkojen luokittelusta kovenanttien rikkouduttua (päätös 0111–01)

Valvontapäätös 0111–01 koskee taseen rahoitusvelkojen luokittelua tilinpäätöksessä 31.12.2009, jolloin pitkäaikaisia lainoja koskevat kovenantit olivat rikkoutuneet. Yhtiö oli kovenanttien rikkoutumisesta huolimatta luokitellut lainat pitkäaikaisiksi. Yhtiö perusteli menettelyään sillä, että se oli saanut lainanantajalta vahvistuksen, jonka mukaan lainanantaja ei vaadi lainan välitöntä takaisinmaksua kovenanttien rikkoutumisen seurauksena. Lainanantajan vahvistus oli saatu päivä sen jälkeen, kun yhtiön hallitus oli hyväksynyt tilinpäätöksen. Valvoja katsoi, että yhtiöllä ei ollut raportointikauden päättyessä ehdotonta oikeutta lykätä velan suorittamista vähintään 12 kuukauden päähän kyseisestä ajankohdasta (IAS 1 (2007) kappaleet 74–76). Tästä syystä laina tuli luokitella lyhytaikaiseksi raportointikauden päättyessä.

Päätös rahoitusvelkojen luokittelusta kovenanttien rikkouduttua (päätös 0111–02)

Valvontapäätös 0111–02 koskee rahoitusvelkojen luokittelua tilinpäätöksessä 31.12.2008, jolloin yhtiön solmimiin vuokrasopimuksiin (vuokralleottaja) ja pankkilainasopimuksiin liittyvät kovenantit olivat rikkoutuneet. Yhtiö luokitteli tilinpäätöksessään sekä vuokrasopimuksiin että pankkilainasopimuksiin liittyvät velat lyhytaikaisiksi ja pitkäaikaisiksi siten kuin ne erääntyivät maksettavaksi alkuperäisten sopimusten mukaan. Yhtiö ei kuitenkaan raportointikauden päättyessä ollut täyttänyt velvoitteitaan, ja molempiin sopimuksiin liittyvät kovenanttiehdot olivat rikkoutuneet. Siten sekä vuokralle antaja että pankki olivat oikeutettuja vaatimaan lainan välitöntä takaisinmaksua. Valvoja katsoi, että yhtiön olisi tullut tilinpäätöksessä luokitella kyseiset velat lyhytaikaisiksi, koska yhtiöllä ei ollut ehdotonta oikeutta viivästyttää lainan takaisinmaksua vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättymisestä (IAS 1 (2005), kappale 60).

Päätös rahoitusvelkojen luokittelusta ennenaikaisen takaisinmaksun yhteydessä (päätös 0111–03)

Valvontapäätös 0111–03 koskee rahoitusvelkojen luokittelua tilanteessa, jossa yhtiö ilmoitti raportointikauden päättymisen jälkeisenä tapahtumana maksaneensa taseessaan olevan pitkäaikaisen lainan takaisin ennenaikaisesti. Yhtiö oli raportointikauden päättymisen jälkeen, mutta ennen kuin

sen tilinpäätös oli hyväksytty julkistettavaksi, saanut kolmannelta sopimusosapuolelta ennakkomaksun, jonka se käytti pitkäaikaisen lainan takaisinmaksuun. Yhtiö luokitteli tilinpäätöksessään lainan lyhytaikaiseksi, koska yhtiön mukaan tämä luokittelu antoi raportointikauden päättyessä paremman kuvan sen maksuvalmiudesta ja rahoitusasemasta. Tilinpäätöstä seuranneessa osavuositarkastuksessa yhtiö luokitteli saamansa ennakkomaksun pitkäaikaiseksi velaksi. Tällöin ennakkomaksu kolmannelta osapuolelta oli jo saatu ja laina oli maksettu pois.

Valvoja katsoi, että yhtiön olisi tullut tilinpäätöksessään luokitella laina pitkäaikaiseksi lainaksi, koska tilinpäätöksen jälkeen kolmannelta osapuolelta oletettavasti saatavan ennakkomaksun käyttäminen pitkäaikaisen lainan maksuun ei ollut määritetty sopimusehdoissa, vaan se oli yhtiön itsensä tekemä erillinen päätös. Lisäksi yhtiön perusteluissaan esittämä viittaus IFRS 7.31:een ei ollut asianmukainen, sillä IFRS 7 koskee ainoastaan rahoitusinstrumenteista esitettäviä liitetietoja eikä velkojen luokittelua. Valvoja oli myös sitä mieltä, että yhtiö ei täyttänyt yhtäkään IAS 1.69 (a)–(d):n mukaisista kriteereistä, joiden mukaan laina olisi voitu luokitella lyhytaikaiseksi. IAS 1.71:n mukaan laina oli pitkäaikaiseksi tarkoitettua rahoitusta, ja näin ollen se ei ollut osa yhtiön tavanomaisen toimintasyklin aikana käytettävää käyttö pääomaa eikä erääntynyt 12 kuukauden kuluessa raportointikauden päättymisestä.

Päätös vihreiden sertifikaattien käsittelystä tilinpäätöksessä (päätös 0111–04)

Valvontapäätös 0111–04 koskee vihreiden sertifikaattien käsittelyä tilinpäätöksessä. Yhtiö oli vihreän energian tuottaja, ja sen myyntituotot koostuivat sähkön ja vihreiden sertifikaattien myynnistä. Kun yhtiö tuotti sähköä uusiutuvilla energianlähteillä, sai se todistuksena valtiolta tietyn määrän vihreitä sertifikaatteja. Yhtiö myi vihreät sertifikaattinsa perustuen solmimaansa pitkäaikaiseen kiinteähintaiseen sopimukseen. Yhtiö ei ollut tehnyt kirjanpitoonsa kirjauksia vihreistä sertifikaateista, eikä se esittänyt tilinpäätöksessään kuvausta niiden tilinpäätöskäsittelystä. Valvoja ja yhtiö päätyivät siihen, että vihreät sertifikaatit on käsiteltävä tilinpäätöksessä IAS 20:n mukaisena julkisena avustuksena joko tuottoina tai vähennettynä niitä vastaavista kuluista. Raportointikauden päättyessä myymättömät vihreät sertifikaatit, jotka on tarkoitettu myytäväksi tavanomaisessa liiketoiminnassa, olivat IAS 2.6(a):n mukaista vaihto-omaisuutta. Lisäksi yhtiön tuli antaa vihreiden sertifikaattien tilinpäätöskäsittelystä IAS 20.39:n edellyttämät liitetiedot. IAS 1.117 vaatii yhtiötä esittämään tilinpäätöksessään sellaiset sovelletut laatimisperiaatteet, joiden esittämisellä on merkitystä tilinpäätöksen ymmärtämisen kannalta.

Päätös verotarkastuksen tuloksena tehtävien vero-oikaisujen kirjamisesta (päätös 0111–06)

Valvontapäätöksen 0111–06 keskeinen kysymys on, tuleeko verotarkastuksen tuloksena tehtäviä vero-oikaisuja käsitellä tilinpäätöksessä aikai-

sempia kausia koskevana virheenä (IAS 8.41–42) vai kirjanpidollisten arvioiden muutoksena (IAS 8.32–38). Valvoja oli yhtiön kanssa samaa mieltä siitä, että vero-oikaisut voitiin käsitellä kirjanpidollisen arvion muutoksena, jolloin muutos kirjataan ei-takautuvasti esittämällä se tulosvaikutteisena IAS 8.36:n mukaisesti. Valvoja perusteli päätöstään sillä, että verotarkastuksen tuloksena tehdyt oikaisut verotukseen eivät täyttäneet IAS 8.5:n määritelmän mukaisia aikaisempia kausia koskevien virheiden kriteerejä. Oikaisut verotukseen eivät valvojan selvitysten mukaan johtuneet siitä, että yhtiö ei olisi käyttänyt käytettävissä olevaa informaatiota tai olisi käyttänyt sitä väärin.

Päätös valuuttakurssimuutosten käsittelystä rahavirtalaskelmassa (päätös 0111–07)

Valvontapäätös 0111–07 koskee valuuttakurssimuutosten käsittelyä rahavirtalaskelmassa. Yhtiö hankki kaksi ulkomaista tytäryhtiötä tilikaudella 2008. Konsernin rahavirtalaskelmaan sisältyi merkittävä tappio nimikkeellä ”valuuttakurssien muutokset liittyen käteis- ja muihin rahavaroihin”. Erä oli paljon suurempi kuin koko käteis- ja muut rahavarat yhteensä. Julkistusta tilinpäätöksestä ei käynyt ilmi, miten jotkut rahavirtalaskelmassa esitetyt käyttöpääoman muutokset oli määritetty. Valvoja katsoi, että yhtiö ei noudattanut IAS 7.28:aa, jonka mukaan realisoitumattomat valuuttakurssien muutokset eivät olleet rahavirtoja.

Päätös pelaajien siirtokorvausten käsittelystä aineettomina hyödykkeinä (päätös 0111–08)

Valvontapäätös 0111–08 koskee jalkapallojoukkueen pelaajistaan maksamien siirtokorvausten tilinpäätöskäsittelyä. Siirtokorvauksia maksetaan pelaajien siirtyessä joukkueesta toiseen. Korvaukset jaksetaan kuluksi pelaajan siirtosopimuksen ajalle. Tilinpäätöksessä 31.12.2008 taseeseen aktivoitujen korvausten osuus oli 25 % taseen loppusummasta, ja vuoden aikaiset lisäykset olivat 107 % aktivoitujen korvausten kokonaismäärästä. Pelaajakohtaiset aktivoidut korvaukset olivat noin 7 % taseen loppusummasta. Yhtiö ei esittänyt näistä taseeseen aktivoiduista aineettomista hyödykkeistä IAS 38.122(b):n mukaisia liitetietoja. Valvoja katsoi, ettei yhtiö täyttänyt IAS 38.122(b):n vaatimusta antaa kuvaus aineettomasta hyödykkeestä. Yhtiön olisi tullut antaa kuvaus yksittäiseen pelaajaan kohdistuvasta korvauksesta, joka oli olennainen yhtiön tilinpäätöksen kannalta. Valvoja myös totesi, että IAS 38 ei sisällä poikkeusta olla antamatta tietoa, joka saattaisi olla yhtiön mielestä arkaluontoista tai sisältää liikesalaisuutta.

Päätös osakeperusteisista maksuista (päätös 0111–09)

Valvontapäätös 0111–09 koskee osakeperusteisten maksujen arvostusta (IFRS 2) tilinpäätöksessä 31.12.2008. Työntekijöiden merkintäoikeuksista maksama hinta oli eri kuin niiden käypä arvo edun myöntämishetkellä. Ero johtui siitä, että merkintäoikeuksia voi käyttää vasta neljän vuoden päästä. IFRS 2 B10:n mukaan edun käypää arvoa määritettäessä asiaa on tarkas-

teltava asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden markkinaosapuolten kannalta. Yksittäisen henkilön näkökulmasta arvioidut tekijät eivät sen sijaan ole merkityksellisiä. Yhtiö kirjasi erotuksen tuloslaskelmaan kuluksi oikeuden syntymisajanjaksolle. Valvoja oli samaa mieltä tilinpäätöskäsittelystä.